

Mārijas Vēstis

Ilustrēts nedēļas sējurnāls šinātnēi,
literatūrai, mākslai un sādāsihwei.

N° 39.

1909. gadā.

Iznākt trīsdeņās.

Īsturs:

Saules plantūmi, seņēkļāšmas un seņē
magnetiskās strāmes. No Treptovas
smaigānu lubtotāvas direktora Dr. F.
S. Archenholda.

Mušu prese Rīgā Latviešu Vēdriības
Sīnibu Komissjās apgāisnībā. VI.

Weinbergs kā audsināts. Andr. Needras.
Kad druva brest. Renē Vasena romāns.
No frantīšu valodās tulots.

Ta, kura pabrēhrtā uhdēni vīhnā. F. So-
loguba legenda.

Ļpffats.

Dāschadas sīnās un pasīnojumi.

Īildes: Rīgās rāstusis. — Melngāstoju mājs
Rīgā. — Brunēzības nams Rīgā. — Austrījas
pāstāveka Kvaovīta īgudrotāis elektriskāis
gāisā brauzamāis aparāts. — Medijuma īs-
nemīšānā īs Dr. Kufa polārfuga „John R.
Bradley“. — Seemēla pols. Dr. Kufa se-
mēla pola fotografājs. — Starptāntīstā pā-
sāules vēstītuļa pasta pēemīnēklis Bernā
(Schweizē).

Abonēšanas māfā

Ar pēesūtīšānā cēšsēnē:		Rīgā īnēnēt:		Ar pēesūtīšānā āhresēnē:	
Par gabu	3 rēl. 50 lap.	Par gabu	2 rēl. 50 lap.	Par gabu	5 rēl. — lap.
" 1/2 gabu	2 " — "	" 1/2 gabu	1 " 50 "	" 1/2 gabu	2 " 50 "
" 1/4 gabu	1 " — "	" 1/4 gabu	— " 75 "	" 1/4 gabu	1 " 25 "

Numurs māfā 10 lap.; īatra adresēs māina 10 lap. Sīdīnājsnī māfā 10 lap. par vēnsfējsnī smāllū rīdīnī.

II. Rig. Krahj-Risdemu Sabeedriba

tagad atrodas

Sabeedribas pašchas jaunajā mahjā

Aleksandra eelā Nr. 12

(Dzirnavu eelu stuhri).

Peenem noguldījumus no 1 rubla sablot un maksā 5—6 procentus; par telošču rehtinu 4 proz.
Noguldījumus ismaksā tuhtit bes usteikšanas.
Išfneeb aišnehmumus pret wehtšpapiereem, obligazijam, galveneekem un personigu droščibu.
Darba laiks no 10—2. Telefons 1388.

W a l d e.

Sahrku magafina
J. Kiege,

Rigā, Aleksandra eelā Nr. 51.
Telefons Nr. 3763.

Biljardu fabrika
J. Kiege,

Rigā, Aleksandra eelā Nr. 51.
Telefons Nr. 3763.

Kaunuma, ahdas, šiltitstās,
pubšča un dšimuma šlimbās it-
deenās no plkst. 9—1 un no 6—1/2 9 w.
No pulkst. 5—6 w. tīf damas un
behnus. Rigā, Maršalu eelā 8,
tuvu pee Grehneeku eelas.

Dr. Machtus.

R. Nebelsiecka pehzn.,

staltu eelā 11, blatus krahstafet,

gumijas un
metala stempeli
grawuras,
flischejas un
krahfas

peedahwā lehti gāš-
tā iswedumā jau kopš 25 gadeem.

W. K. Kiessling,

Rigā, piano magafina,
L. Jehkaba eelā 8, blakus birščai.
**Fligeli,
Piano,
Harmoniumi,**

Klaweeru spehles aparati,
Nošču škapji
tikai labakec fabrikati par mehrenām
zenam.

☉ Kafijas aht-dedsinatawa
„NEKTAR“
peedahwā weenmehr swaigi
dedsinatu un maltu kafiju par
lofi mehrenām zen. Ari nededsin-
naw-kafiju, tehju, zuku ru, u.t.t.
Leelā Aleksandra eelā 24.
☉ Eeja rō Romanowa eelas.

Ch. Jürgensohn,

wihnu leeltirgotawa,

peedahwā

eekščsemes un ahrsemes wihnus,

kā ari konjaku „Royal“,

štipru wihnogu wihnu 50 kap.

fekoščās filialēs:

Šuworowa un Dzirnavu eelu stuhri,

Delgawas šchofejā Nr. 12,

Ahgenskalnā, Mlescha eelā Nr. 4a,

Petščaf kunga namā,

Wehweru eelā Nr. 7, Wez-Rigas stuhri.

Slimeem

zilweta organismu, fastahdita sem ahrstu Abramowa un Winogradoma redakcijas,
išuhta bes maksās. Adrese: Д. Калениченко, Москва, Козловский пер. № 21,
кв. № 66, собственный домъ.

Platons „Sekara ščidruma“ no D. Kaleniščenko maksā 2 rubl. 50 kap.
fuhstičana 1—3 šlatoni 40 kap. (war ari uš pehzmakšu).

mahjeem, abas fahrtas, išwilkumi no
dšibwneeku fehflu dšeedšereem „Sekara
ščidruma“ išgatawots pehž D. Tet-
nichina parauga no D. Kaleniščenko
laboratorijas. Šinifki-populara litera-
tura par fehklas išwilkuma darbibu uš

Weralin

melna šahbaku krehme

škahrda bundščās

bes terpentina.

Dabujama wišās apteeku pretšču, ahdas un kolonial pahrdotawās.

J. C. Kodža laku fabrika, Rigā.

Dibinata 1842. gadā.

Spezial musikas rihku darbnizā,

Marijas eelā Nr. 23,

peenemu išgatawoščam uš jauneem, kā
ari išlaboščam uš wišadeem ragu un
šihgu instrumenteem, it ihpašči

leeleem automateem,

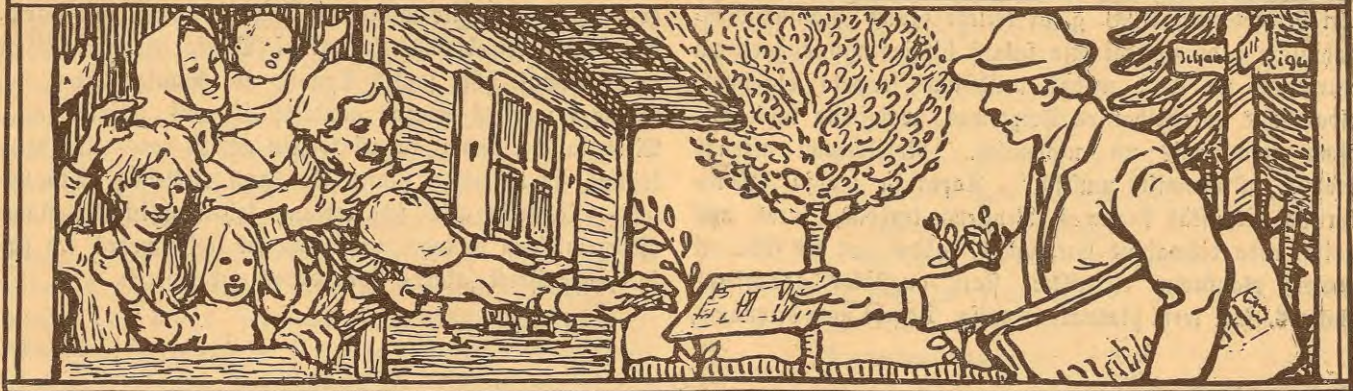
flaweerem un harmoniumeem eekšč un
ahrpus mahjas, kā ari peedahwaju no
šawa leelā krahjuma wišadus

ragus, wijoles, mandolines, gita-
res, balalajkas, gramofonus un
to peederumus par wišpeeeja-
mato maksu.

Išihreju flaweeres un zitus musikas instrumentus.

Augstzeenibā **P. Knospe.**

Mahjas Weefis

Nr. 39.

Rīgā, 30. septembrī 1909. g.

54. gada gabjums.

Saules plankumi, sēmelblāzmas un sēmes magnetiskas straumes.

No Dreptova swaigšņu lūkotavas direktora Dr. F. S. Archenholda.

PARIZES LATV.
MAKSL. U. ĶĀST.
VEIC. PULCĪNS

No wīfam pafaules dakam peenahf sīnas, ka festdeen, 25 (12.) septembrī pusdeenā un wakarā telegrafa tihlos parahdijufchās warenaš straumes, tā ka stundam ilgi pahrtraukta telegrafiska fatiškme. It ka no neredšamas rokas darbināti Moršes aparati kraščškinaja weenā břihi netif ween Ģiropā, bet ari Amerikā un Australijā un no dascheem aparateem iščahwās pat leefšmas, tā ka telegrafa eerehđni fahta behgt. Par tamihđstigeem trauzejumeem teef sīnots ari no sēmes magneta lūkotawam un daschš labš kapteins taħlu juhrā drošči ween buhš bihš iščamihš, newaredams wairš palaištees uš fawu magneta adatu, kura peepēšči tika sīwaidita ņurpu un turpu. Ari paščā gairā wakarā eefahka ņpokotees; leefšmu mehles pažehlās lihđš pat zenitam, un stipri mainidamas krašču mums rahđija tā fauzamās sēmelblāzmas atihštīščanās břihnīščko rotaku. Plaschos apgabalos muhšu zeetsemē trakoja magnetiškī negairš. Mehš iščbrihņejuščees jautajam, kas tad wainigs pee wīfam ņchim ahrfahrejšam parahđibam? Atihbilde ņlan, kaħds faules plankums, kura leelumš un weida mainas jau deenu eepreelščš starp Dreptowa swaigšņu lūkotawas weefseem fažehla iščbrihņeščanos. Buhtu wajadšģš wairat nekā aštonas sēmes lodes, ja ņcho plankumu gribetu aplaht. Kā tad nu ir eepēhjšams, ka weens weenigs faules plankums no 150 milj. kilometru (135 mil. weršju) atihlumā war darit uš sēmes lodi tahdu eepaidu? Jau preelščš kaħdeem 15 gadeem eš kaħdā preelščšlāšjumā norahđiju kaħdā dabas pehtneeku fa-pulžē, ka faules plankumos atihštīščas elektriščas straumes, kūrām wajag buht til stiprām, ka tās pat tahlatās pafaules telpās war darit postošču eepaidu.

Notikums norit tāpat ka pee telegrafēščanas beš drahts uš sēmes. Šchīnī gadījumā deweja stāzija atronas faulē un fahehmeja stāzija ir it wīfa sēme. Škreiš, kaħ leelš plankums atronas faules wīdū, ar žiteem wahrdeem, kaħ plankuma

treķtera rihle peegreesta sēmei mehš ešam padoti ņahđai elektriščai bombardeščanai. Ir pat eepēhjšams žaur plaišam, kuras ņpektru linijās parahdas sem magnetiška lauka eepaida, faules plankumos elektriščas straumes teefchi peerahđit un iščmehrot, ka to Žeemans wīšpirms atrahđis ņawā laboratorijā.

No muhšu lepņās deenas waldņeezes, faules, išeet netif ween tā gairšmas un āltuma stari, bet ari elektriščas straumes, kuras gan tagad rada nepatihškamus trauzejumus, bet reiši nahtonē warbuht žilwezei war kkuht par leelām labdarem. Buhš jazenščas tagad atihštīščais jaunais energijas awots išteetot muhšu tehnikas labā — tad mums wairš newajadšēš atmeņu ogfu, ņcho miljonu gadu wežo pahrātmemojofchōš faules staru, kuras mums ar dšihwības breešmam jawahž laukā no sēmes eelščēenes, bet warešim leetot teefchi beš dahrgēem pahrweidoščanas prožeseem mums peepłuhštīščōš elektriščos starus.

Žaur to, ka titlab deweja stāzija, faule, ka fahehmeja stāzija, sēme, greeščas, eestahjas dšihwaini faeščegijumi sēmes straumju un sēmes magnetiškma parahđibās. Saule apgreēščas ap fawu aš reiši 25 deenās, tomehr faules plankumam wajag diwu deenu wairat, kamehr tas naht atkal atpatak agratā stahwolki pret sēmi. Tadehļ mehš ari sēmes straumēs atronam wīšpirms ņcho 27 deenu ilgo periodu. Tahlat sēmes straumēs fastopam ņaprotams ari deenas ilgo periodu, kas žekas žaur sēmes greeščanos ap fawu aš. Šrahđižees, ka iščmeleeta sēmes straumie titlab stipruma, ka wīrseena sīnā padota paštahwigai mainai; wīšleelata tā ir pusdeenas stundā. Ari gada laikem ir fawš eepaidš uš sēmes straumem; leelakais straumes stiprums eestahjas pawafari, mašakais seemas wīdū. Deenas laikā parahdas žaurmehrā sēmes straumju lihšumos (turwēš) 36 wīlkojumi, kuri lihđš ņchim wehļ pilniņi neiščstahdroti.

nekā pavīsam ir atfawinamās semes. Dr. Balodis smeļ tā par weena, tā par otra aprehēnu, atrašdams, ka tikai zaur zif nebuht drošchu un jaunu statistisku sīnu truhkumu fchāhdi mahai wehl drihst atklatībā rahditees un kawet domes reformu isweščanu. Tamdeht eeteiz 4-os wafaras mehneščos, kad waka tautskolotajeem un studejofčaj jau nibai, usrakstīt semi no jauna, lai waretu ar neapgabščameem fskaitkeem isnihžinat katras fchaubas par to, zif weegli un augligi reforma pateešbā iswedama. Pee tās paščas reišes leel usfahht ari semes kadasra — wehrtēščanas darbus, kas nepeezeefčami semes meliorazijas noluhkeem, kas isdarama zaur dihtā stahwoščā 30 miljonus leelā semneeku darba spēhka ismantofčanu, pahrwehrtēščot meščus un purwus par derīgu semi un lihdsenumus mahkfligi apuhdenojot, kurinaščanai turpretim isleetojot 70 miljonu defetinas seemetgubernu tagad pawīsam wehl neismantofjamās mešču bagatības. Rā semes peedalifčanas pamatprinzipu Balodis usstahda — nefaihtit pee semes wairaf kaušču, nekā semes ismantofčanai wajadfiģs, tas ir — lai us katras ģimenes isnahktu 9—12—15 defetinas. Pahrejā semneeku dafa lai dabū atmahku un nobodas ruhpnēezibai, waj pahrweetojas us Sibiriju un stepem, kas gan pateešbā spēdofčhi wajadfiģs buhščot tikai tahkākā nahlotnē. Semi peedalot, Balodis leel tuhtit isnihžinat fchnores semes, atmest triju laufu fskemmu, eewest sahtu fehščanu, nodibinat paraugfaimnēezības u. t. t. Pee tam priwairhpaščneekem wehl atliktoš ne masaf par 9,235,000 defetinu derīgas semes. — Ja muhfu laifos kahds no latweeščeem, darbojotees preefšč wišas Kreewijas, neisbehgami metis ģaišmu ari fawai tuwakai apkahrtnei, kā reiš to spēhjis muhfu tautas lepnums Kristijahns Waldemars, tad zits tas nebuhs kā Dr. Balodis, kas ari lihdsīgi Waldemaram no faweem tuwredfiģeem un fchaurfirdigeem pretneekem ilgi ween wišadi pelis un nošaimots. Es te fihmejos us muhfu wezpilšoneem un fozialistēem, kuru ne a p d o m i ģ s peekritejš Dr. Balodis teefčam nekad nebuhs bijis, jo partiju atmošfera ģenialakeem ģareem nekad naw par labu bijufe. — Treščais ģarakais ekonomistais apzerejums fauzas: „Laulstrahdneeku sahtums un stahwoflis Widseme“ no kahda jauna finibu wihra, ari balteefča, Dr. Adolfa Agthes, kurešč pahrstēids ar fawu bespartēifko, stingri wehsturisko Baltijas wahzeefču politikas atmahkofčanu. Rosiņšč „Latweešču semneekā“ atteezigās idejas gan jau dauds radofčahi, spēhzigaki attihstijis (zif no Agthes raksta pirmās pušes spēeščams), bet ne tif labā toni un ne tif weegli pahrfstatami kā Dr. Agthes. Agraf wehl par Rosiņu un Adolfu Agthi, zif man firams, pee teem paščeem slehdseeneem nahjis fawā plaščajā kandidata rakstā ari dsejneeks Sahnis Sihilis. — Atteezotees spēzieli us semkopību, peeminami diwi dauds domu modinofčhi pašča Dr. Sahlišča raksti „Labaku fehllu!“ un „Augu mainas pamatprinzipis“. — „Mahjas Weefi“ ir wehl dauds fihkaku finistu rakstu, bet wišus peewest te naw eespehjamš.

Kas atteežas us dseju, tad fchajā pušgadā no tās „Mahjas Weefi“ mas wehl kas. No pašču dsejneekem peedalijufchees wairaf otrās un treščās fchēiras dsejneeki,

kureem dauds ja tekofča waloda. „ОХОТА ЕСТЬ, да МОЗГУ МАЛО!“ kā Puščkins teittu. Pahri teem pazefas Aspafija ar Akurateri, tikai „Mahjas Weefi“ nodrutatee wīnu raksti nepeeder pee labakeem. Ari wairaf tikai juhtas un waloda, nepilnīgs ritms, nolēetotas atfanas, mas domu, wehl masaf ihstās ismekletās dailes. Usrakstifču labafos pantus no Aspafijas liriskās „Selta stundas“.

Mirds atkal debefčhi fili! —
 Seedons fagrahwis ledus pili,
 Kur nīknais laupitajš seemelis,
 Bij faules meitu eeslehdfiš.
 Nu debefu logā ta luhkojas,
 Un mati tai lejup nokaras
 Rā seltaini faules stari
 Pa seedona nowatari.

— — — — —
 Rā ģaidamās laimes juhta
 Tew uspuhšč weegla puhta,
 Tu pati gan wehl nedari itin neka,
 Bet wiš spēhki tew apfinā.
 — — — — —

No tulkojumeem eewēetotas 4 ftizes no Paulas Lombroso, diwas — wislabakais, kas „Mahjas Weefi“ atrodams — no Bjernfona, pa weenai no Solā, Riplinga, Ģerzoga, Kielanda, Erbera, Weras fon Huhn, kas pawīsam naw drukajama, weens ģaraks ģarļajīgs stahšis no Bunsena un wisģarakais, kā ari faturu bagatafais „Melontas fala“, nahkotnes aina no kahda L. Hellenbacha. Ne weenam no fcheem stahsteem un stahstineem naw pastahwigas un patstahwigas mahkflas wehrtības, kas weegli no tam jau isjuhtams, ka lasot neweenā newar fajust ta radofčā spēhka kā fajuhstās un domās, tā wahrdu atraščanā, kas aistrauj weenmehr kā kas ģluščhi neparedsets, kā noslehpumaina ģenija atklatifčanās, kā deewibas tuwiba, no ka newar wairs atrautees, ko waj no ģalwas eš ģataws ismahžitees. Tahdu eespaidu atstahj tikai Ģetes un Ģebeki, Ģeines un Ģermontowi, Puščkini un Ģbseni, Brūsowi un Werharenti, bet par to tif dšiti isģlihtots un ģudris redaktors kā Dr. Sahlits neturas wiš zaur konsekwenti ari pee dsejas pirmawoteem, naw pilnīgi isprotams. Par ihstu dseju nefaulfim tagadejā „Mahjas Weefa“ literariskos ģabalus, bet weentahrfčhi par widus mehra publikas lasamo weelu, kahdu pee mums ne flittaku pašneeds peemehram Baltpurwiņšč un agraf pašneedsa Andreems Needra, Deglavs, Burapuke, Ans Leitans u. t. pr. Domehr jaatfihst, ka fchi „Mahjas Weefa“ lasamā weela stahdama nefalihdfinami augstaf par „Isģlihtības“ lasamo weelu, jo, weentahrt, wīnā no manama laba kultura, kas isteizas finamā humanitatē, finafčanās un eespehjamā usflatu kombinazijā, otrahrt, wīnā, ja ari truhst burwīgā dšihwās mahkflas daikuma, tad ir finams fmutums, ko faprotam sem widus mehra kulturalas ģarščas. Sewiščhi wiš tas atteezinams us „Melontas fala“, kūrā tehlotā, waretu teift, tahda platonifka, waj pat neoplatonifka republika Klusajā Okeanā, kā eespehjamā nahlotnes aina, stahdot to pretim tagadejās Ģiropas

kulturai. Šcho lafamo weelu, ja neaismirstam, ka ta nekahdâ finâ naw poestija, war laftt ne bes intereses par notikumum norifnaschanos. Hellenbachs publas stahstitt Antetistiti, imitè ari nairwitati, itkâ peefleedamees fenâ greeku romana stahstifchanas weidam, zil nu tas war isdotees rakstneekam bes ihsta talenta un fawas fisionomijas, kura galwenais mehrkis pee tam nebuht naw dshwofchana fawâ darbâ ar wifu fawu buhtibu, naw poetifka lafttaja fawilwofchana, bet tagadejâs dshwofchana fitemas kritifeschana, sentimentali pateljot kahdu jaunu labatu fadshwes ainu, kura, protams, atstahj titat mas pahrllezinoschu, fahju, kaut ari eewehribas zeenigu homunkulifku eespaidu . . . Dr. Sahltim ir jau nopeetni pahrmestis, peemehram glesneezibâ no Maderneeka, fchis smuluma kults, kam naw ne mafatâ fakara ar greeku idealâ daikuma kultu, un kurfch taifni breefmigs paleek, ja to fahf mahfflas weekâ pasneegt. Baidos, waj fchis weenigais muhsu nefealibdinamais redaktors teefcham ari jau patis nekaita par mahfflu to, jo nespezialistam fchajâ widus mehra smulumâ un radi-fchanas pirmawotu ahrejâ tuwibâ wisweeglat aismalditees. Tad teefcham buhtu jaisfauzas: ar eenaidneeku es galâ tikfchu, bet atpesti, Kungs, mani no draugeem! Berams, ka Sahltis kâ ihsts kulturâs zilweks, kam wispirms jaapfnas fawu spehju robeschas, drihs ween dsejas nodaku ustizès kahdam ihstam dsejneekam, kâ to jau agrakos laikos mehdsâ darit un ka ar jaunu gadu winâ fahfs drukatees ari: Fallijs, Rainis, Haralds Eldgastis, Pluhdonis, Damberg, drofchais Wirsa un Bahrda, no kureem katram faws ihpatnejs domu wirseens, waj pat pilnigs pasaules usffats, wajadfibâ darbotees, baudit un pahrwaret wifus fchhehrtus zetâ us konkurenzi ar wispasaules klasteem, kuru fchogad welti „Mahjas Weefi“ mellejam.

„S a l t t i s.“

Pahrejet us trescho schurnalu, jafaka wispirms tas wisnepatifikamafais, lai wehlat totees jo augstati iszeltos wina wehrtigafais. Schis nepatifikamafais ir tas, ka par noscheloschanu „Salktim“ naw bijis galwas. Kâ man stahstijuschas „Salktim“ tuwu stahwofchas personas, tad fchis schurnals, kâ fawas eefchejâs programâs, kâ ahrejâ eetehrpuma — weelas ihwehles un eedalijuma, formata, winjetu un drufas — finâ bijis galwenâ kahrtâ Fallija darbs. Eefchejâ programâ, kâ wiseem palizis atminâ, „Salktim“ bija stingrs klastizims leelâ Getes garâ. Gewadâ starp zitu lafam: „jaruhpejas par finama akademifma un klastizima nodibinaschanos muhsu mahfflas dshwê.“ Un tahtat „Salktis“ taifni ustahda: „teefchanos pehz Getes augstâ meera pilnâs mahfflas.“ Sozialistis un detadentus „Salkfcha“ dibinatajs usffata par ekstremeem, kurei war g a n e r o f i n a t, bet ne r a d i t, jo pirmajeem truhft estetikas, — daikuma, otrajeem etikas — labuma. Ka ekstremi esot pahrejoschi, bet muhscham nepahrejoschs paleektot „selta widus zeffch“. Schis bija wisprahrtigafais kâ preefch tautas, kâ preefch pascheem dsejneekem pehz fozialas un moralifstas wehrtibu pahrwehrteschanas ejamais postitwais zeffch. To „Salktis“ ustwehra ihstâ reisâ un eefch ta wina galwenais nopelns. Bet tagad rodas jautajums, waj deefgan plafchi

fchis „selta widus zeffch“ tita fapraftis, lai tas kkuhtu eeffstenges spehjis — teefcham muhscham nepahrejoschs? Tas ir waj ustahditajam bija tit plafcha preefchisiglitiba un galwenais tit isfmetofcha literarifka isglitiba, lai nespekuletu us kahdas personibas, bet us bespartejifku, isfmetofchu pasfaules literaturas faprafchanu? Un te man jaatbild, ka „Salktis“ tapat kâ fozialisti, kâ detadenti, kâ wehlat romantiki bija wehl subjektivis un pee tam dibinajâs titai us personibam — pee Fallija, azim redsot, us Getes personibu, kuru jau nu zeturtâ paudse pee mums par dsejneeku karali ustahda, it kâ winafch weenigais pasaulè buhtu bijis, — bet pee wehlatâ Fallija ideju usturetaja Kenina — us Fallija personibu. Bet lihds ar Fallija pascha nosufchanu no „Salkfcha“ horizonta, nosuda pamafam ari klastizims un „Salktis“ pahrgahja ari wehl newifai apfnatâ „Staru“ romantismâ. Kâ fewifchka fchâs pretrunas fihme ir taifni Nigfches Saratufras tulkojums, kurfch katrâ finâ ir Getes pretpols un kuru Fallijs „Dseltenâ wanagâ“ taifni par eerofnataju ween titai ari tureja. Winafch faka tad wehl ne wifai klastikâ walodâ: „Nigfche nebija ne mahfflineeks, ne filosofe. Bet dsejneeks ahrtahrtigs. Nenodibinajeem un bes lihdsfwarâ. Filosofija to apehda. Filosofija dsen dseju atwaros. Juhdas flihina un prahtis ais mateem rauj! Prahtis neapmeerina un juhtas wanda. Zumst redses aploks, juht un wairojas, konzentrifku zentru fonufâ . . .“ Tit negatiwâ bija Fallija istureschanâs pret wehlato „Salkfcha“ romantikas zentralfigurû. Bet ka „Salkfcha“ redaktors Keninfch naw finajis, ko ar fcho pretrunu eefahft, tas titpat pareifi, zil nepareifs wina apgalwojums „Salkfcha“ darbibas noslehgumâ 7. burtnizâ, ka tajâ eeweetoti muhsu modernâs rakstneezibas noswehrtakee un wehrtigakee darbi, kaut gan winâ atrodami, ja atskaita weentulo „Salkfcha Lihgawu“, titai romantikas grupas darbi: Ukuratera, Bahrdas, Stalbes, Jaunfudrabina, Austringa, Wehfmina, Strahka, Kleinberga, no kureem, blafue minot, neweenam neween klastikas, bet ne widus skolâs isglitibas naw, ari ne nopeetnas autodidaktizias, ja atskaitam weenigi galweno romantiku teoreriki dsejneeku Bahrdu. No muhsu tipifkâ tradizionelâ dsejneeka = tautfolotaja: kahds Pluhdonis, Sauleets, ari Blaumanis un Brigader Anna, kurei ar wehl te „Salkti“ atrada patwehrumu, fchee romantiki atfchêhrâs weenigi zaur brihwatu ustahfchanos un jaunu mahfflas formu weidofchanu, kaut gan pawifam neklastifku, rewoluzionari-romantifku. Muhsu klastizima linija eet no Gura Allunana zaur Lautenbachu, zaur Weidenbaumu, Raini, Poruku us Falliju. Un, protams, ka neween attihstitt fcho liniju, bet ari titai pee dshwibas usturet ne tradizionelâ, ne jaunâ stila tautfolotaji nespehji, bet titai wisisglitotakee no jaunajeem, kâ, peemehram, Haralds Eldgastis, kas if ar grahmatu wairat noskaidrojas, un kahds walodu pratejs un apdomijs katrâ fawa foka apfwehrejs, kahds Waldemars Damberg.

Istahfjuschî fcho smago ekfurfiju, mehâ neweram neslehgt, ka „Salktis“ teefcham ir bijis bes galwas, kâ atteezotees us neapfnatâ pretrunam, pat pilnigu programâs mainu, kâ ari us wispahrejo lihdsfstrahdneeku neisglitibu un beidsot

us apfiniga redaktora truhkumu. Te man leekas, ir eemeelis, kamdeht „Salktim“ gribot negribot bij jalkiwidē, tāpat kā reis „Wehrotajam“, „Pret faulei“, „Kahweem“, „Dselmei“, „Rihtam“ un daudj ziteem azumirkla eedomu radijumeem. Bet tomehr, ja ne kā klašifu un akademisku tradiziju nodibinatajs, waj — kas wehl netizamaks — ja ne kā salona nodibinatajs, tad tomehr kā jaunā klašizma eerošinatajs

„Salktis“ ir ne masat darijis, kā zitas šča pahrejas laimeta subjektivās literariskās grupas. Bet wišs šchis nopelns peeder atkal neweenam zitam, kā Šallijam, jo romantiski „Salkti“ pahreša tikai pašči sawu garu. Protams, kā Ķeninsch nesdams 5000 leelo upuri, kā pats wišsch apgalwo, nostahdams blafus tikai tahdeem muhsu literaturas pabalstatajeem, kahds Dr. Arnolds Plates.

Weinbergs kā audsinatajs.

Andreewa Needras.

PARIZES LATV.
MAKSL. U. RAKSTN.
VEIG. PULCINŠ

I.

Andreewa Needras preekšlāšjums Rigas Latweeschu Beedribas Sinibu Komisijas wafaras šapulzēs par „tautiskās apšinas pahweidoschanos“, kura tas Fr. Weinbergi starp zitu raksturoja kā latweeschu Pobedonoszewu, kā bija paredsams, issauzis wefelu rindu daschadu apzerejumu. Senfeneē jautajumi: „Kas ir pateekšba? Kam taisniba?“ teek muhsu presē daschadi apgaisimoti un atbildeti. Atteezibā us „tautiskās apšinas pahweidoschanos“ ari mehs jau esam raudšijuschī eeneht stahwołki. Bet Needra nu „Latwija“ eewetojis wefelu rindu apzerejumu par Weinbergi kā audsinataju, kuros apškata šakarā ar Weinbergi leelu pulku daschadu muhsu šadšiwes jautajumu. Weinbergs, šinams, nepaleek Needram atbildes paradā. Neweens nopeetnaks latweeschu preses organs newar šchos rakstus pilnigi ignoret. Tapehz ari mehs raudššim šawus zeen. Iastajus eepaššinat ar šcho abeju feno draugu, tagadejo pretineeku raksteem. Sinatnišlam šchurnalam tas jadara objektivi — ne weenam par labu, ne otram par šonu. Mehs tapehz pehz eepšehjas pašneegšim abeju pretineeku rakstus un pehz tam pee wineem peespraudšim šawas peesšimes. Wišpirms lai runā Andreews Needra. Wina „eepreekšehjās peesšimes“ pee ta raksta „Weinbergs kā audsinatajs“ atšahšim neewehrotas, kā newarigas, jo tanis Andreews Needra išklašta šawas personiskās atteezibas ar Weinbergi. Šehahšim ar Andreewa Needras „ahrejo un eekšehjo autoritati“. „Pee katras audšinaschanas“, tā Andreews Needra eeahš, „wišpirms kriht šwarā: us kahdu autoritati wina atbalstas, us ahrejo waj us eekšehjo?

Par ahrejo autoritati mehs apšimejam to stahwołki un tās teekšbas, kas kungam waj preekšneekam dod eepšehju, rihtot šawus apakšneekus un ušturet tos ahrejā paklaušbā.

Par eekšehjo autoritati mehs šauzam to garigo pahrakumu, šaur kuru wadonis pahrlēezina šawus beedrus us peekrišchanu wina domam.

Kur tauta teek rihtota no kungeem, tur winas audšinaschana atbalstas us ahrejās autoritates. Kur wina šahš klaušt šaweem garigeem wadomeem aš eekšehjas pahrlēezibas, tur winas audšinaschana nodibinas us eekšehjās autoritates.

Kā tita un kā teek audšinata muhsu tauta?

Naw wehl šen atpatak, ka pee mums pašina tikai ahrejo autoritati. Weenā pušē stahweja kunga griba, otrā pušē semneeka paklaušba, bet widū wagara špeekis. Ko kungs domaja, tas bija jadomā semneekam, ko kungs gribeja, tas bija jagrib semneekam; bet ko semneeks juta, un waj wišam pawišam bija juhtas, ta kungs neprašja. Tā daudši pat teoriju bija iškrahdajuschī: kungam peekrihtot šemē tas gara darbs un semneekam tas meešas darbs. Kungs ar šawu mahzitaju pat tizeja preekš semneeka („cujus regio, illius religio“). Patronata teekšbas wehl ir kā tahšas atškanas no šcha uškata. Un pee deembijibas un tikumibas, kā ari pee kungu tizibas tais laikos wišweeglak wareja peeturet ar šchagareem.

Pirmā šajelšchanās pret šcho ahrejo autoritati eeahšās tizibas leetas, kā jau wišpahre ihsta tiziba drihtl dibinatees tikai us eekšehjo autoritati, us pašcha pahrlēezibu. Šchās tizibas emanzipazijas parahdijās brahku draudšes kustišbā, kura eeahšās jau 18. gadušimteni un eefneedsās wehl pag. gaduškimtena aštondesmitajos gados. Tur wišpirms bija iškrišdams šauzeens pehz pašcha pahrlēezibas un pehz draudšes pašpahrwaldibas. Brahku draudšes manteneeki ir baptištī.

Dris šubinatajs us atšwabinaschanos no wahzu aišbildneezibas bija wišwežais rewoluzionars — wehders. Kā tagad wišpahre jau atšihts un šaprašš, tad galwenais zehlonis, kadeht pee mums eeahšās leela pahreeshana pareištizibā, bija hads ap 1845. gadu, un galwenā pahrgahjeju zeriba bija — tikt wakā no kungeem-wahzeeshem. Par šewi šaprotams, ka ahrejā atkaribā ušaudšinatee latweeschī nedš gribeja, nedš wareja domat par kaut kahdu pašchnoteiškchanos: wini wehlejšās tikai pahrmainit kungus: nahšt no wahzu muišchneeku waldibas šem kreewu waldibas.

Šchās abas leetas ir šimigas ari pee tā šauktās jaunlatweeschu emanzipazijas kustišbas: pirmšahrt — tur zehloni weenumehr ir diwejadi: garigi un šaimneezišti; un otršahrt — atšwabinaschanās weenmehr ir domata pirmā rindā kā kungu pahrmaina.

Tā tas parahdijās ari školu jautajumā. Atšwabinat školu no wahzu aišbildneezibas, ta bija jaunlatweeschu karštākā wehlešchanās. Bet kahdā žekā? Nu, lai nem waldiba školu ušraudšibu un rihtošchanu šawā šinā. Tā tas bija ar teesam: kā atšwabinatees no wahzu teesam?

Lai eewed waldbiba sawas teefas pee mums. Tã bja ar wifu politiku; no wahzu politikas aifbildneezibas lai muhs atfwabinatu flawoflu politika.

Un kã fchi garigã kufitiba gahja roku rokã ar muhsu tautas fainneezifko atfwabinafchanos no wahzu aifbildneezibas pilfehtãs un uf lauteem, par to man nebuhs leeti wahrdi jãsaude.

Blafam fchai kungu pahrmainai nedroſcha un tikko manama weena zita kufitiba, kuru mehs waretu nofaukt par demokratiſto. Ta ſahkãs ar latweeſchu iſpatnejo ſpehiu un gara mantu tumſchu nojauſchanu un bibdija tautu pamaſitem uf paſchnoteifſchanãs zeku. So rakſturifſti, ka muhsu beedribas, kuzãs pirmajãs parahdijãs pilnigi demokratiſti prinziipi, ka tãs no ſahkuma nebija wiſ fainneezifſtas, bet idealas dabas: tautas iſpatnejais gars tur jau ſahka zilãt ſawus notirpuſchos ſpahrnus.

Par ſewi ſaprotams: mehs nedrihſtam aiſmirſt ari fainneezifſtãs atfwabinafchanãs leelo noſihmi: jaunãs garigãs kufitibas bja tika jaunãs zeka mekletaſas; bet pehz jauna zeka neatlaidigi praſija fainneezifkã neatkariba. Kolihdſ ſemneeks wais nebija gaitneeks un kunga gribas wehrgs, kolihdſ wini zaur brihwu lihgunu fainneezifkã ſinã bja noſtahjuſchees gandrihſ kã lihbdſteeſgi, kolihdſ ſemneeks kunga weetã bja dabujis ſemes pahrdeweju, tã bja jãbeidſas ari kunga ahrejãi autoritatei, tã latweeſchu ſemneekam nahzãs noſtahteek uf paſchnoteifſchanãs zeka un apſkatiteek pehz garigeem wadoneem, kuru gara pahrafums winau pahrleezinatu, ka dotais padoms ir labſ un derigs.

Wahzeefchu ahrejãi autoritate winaſ galwenos pamatos pee mums ſobrukt, lihds to eeſahkãs ſemneeku un latweeſchupilfehtneeku fainneezifkã patſahwiba. Sauna dſihwe praſija pehz demokratiſteem prinziipeem, pehz latweeſchu paſchnoteifſchanãs winau eeſchejã dſihwẽ. Un ſchee demokratiſtee prinziipi teefſham diwos gadu deſmitos itin kã pahrwehrta wifu tehwiu. Pagãſti eekrahja eewehrojãmus kapitalus, nolahrtoja neſpehineeku apgahdaſchanu, nodibinãja ſawſtarpigãs ugunsapdroſchinafchanãs beedribã, ſãzehla ſtãltus namus, daudſãs weetãs, kur muifſchneeki bja labwehligi, waj wiſmas nekaweja draudſes zenſchanos pehz labi apgahdatas draudſes ſkolas (kã Wez-Beebalgã, Weetalwã un z.), pazehla ari draudſes ſkolas uf augſtu pakãhpeni. Nodibinãjãs wiſur beedribã, tika ſarihkoti dſeedamee ſwehfti, ja, pamehginãjãs jau pat ar praktiſkãm beedribãm („Auſtra“)... wiſ ſeedeja un ſehla, lihds nahja ſalna.

Zittãhl pee pahrmainãs uf ſauno puſt ir wainiga data no muhsu ta laika politiſkeem, ſtarp teem ari Weinbergſ, tãs greuhti noſafãms. Wiſſ war buht, ka pahrtreewoſchana un paſchpahrwaldifſchanãs ſãſchaurinafchana buhtu nahkufe ari beſ Weinbergã un zitu puhlem, kã konſekwenze no panſlawiſma idejas. Bet Weinbergim un wina domu beedreem peeder ta — manis pehz — ſlawã, ka wini iſpildija — warbuht paſchi neiſpraſdami ſawã leelã politiſkã „tahredſibã“ — ka wini iſpildija roſas puiſchu lommu pee pahrtreewoſchãnas preeſchdarbeem.

Es negribu peelaift tãs domã, ka beſ Weinbergã un beedru aizinafchãnas panſlawiſtu „reformu“ laikmets

nebuhtu nahzis. Zitãdi ſinãmo politiſku kſuhda un noſeegums pret wifu tautu top pahraf greuhti. Baliffim labãt tika pee tam, ka wini ir tika labu gribejuſchi ar ſawu „kungu mainu“, bet ka politiſfi wini ir bijuſchi par turredſigeem un neattiſhteem, lai paredſetu ſawa darba ſeſas.

Tagãd, kur mehs ſcho „reformu“ laiku eſam jau pahrdſihwojuſchi, tagãd jau nenãhtãs greuhti pahrfkatit wiſus tos ſaudejumus un nofawejumus, to ſchis laikmets mums atneſa.

Atkal te mums jãiſſchir fainneeziftee un garigee, idealee ſaudejumi. Zeefchus fainneezifkus ſaudejumus „reformu“ laikmets mums naw atneſis. Neteeſchã kãhtã warbuht daudſ kas ir nofawets tãdehſ, ka pagãſti un draudſes bja komunalos paſahkumos wairãt ſãiſtiti, nekã preeſch 1880. gada. Tãpat nofawets tika kwotes ſemes jautajums. Beſ tam mums ir pilniga teefſba peememt, ka ſemes paſchwaldibas jautajums buhtu tagãd — kaut ari ne tiktãhl, ka mehs to wehlamees, bet kãtrã ſinã neſãlibdſinãmi tahkãt, kã tagãd, ja waldbiba buhtu ſahwufe weetejeem jautajumeem netraueti attiſhteek.

Galwenee ſaudejumi mums nahza uf komunalã un pahrwifãm leetãm uf garigã lauka. Wiſſ ſchis reformu laikmets ir klaſſiſs peemehrs tam, ka fainneezifkã un garigã attiſtiba, kaut ari ſtahw weena ar otru toti zeefchã ſafarã, tomehr naw tika kã weena otras atſpogujoms. So peerahda tã, ka laikmetã, kur mehs fainneezifſti gahjãm uf preeſchu, mehs garigi eſam leeliſti gahjuſchi atpakãt.

Kã ir palizis pahri no muhsu baſnizãs? Kã ir atlizees wais no tãs ſkolas, uf kuru bijãm lepni wehl ap 1880. gadu? Kã ir tagãdejãs pagãſtu paſchpahrwaldibas liſtenis ſamehrã ar to, kã rihtojãs un wareja rihtoteek pirms „komisar“ laikmeta? Kã ir atlizees no pagãſta polizijas noſihmes, ſamehr „urãdnits“ eemem ſawu wiſwareno ſtahwokli? Kã ir iſnahzis no muhsu „teefam“, ſamehr ſchejeenes dſihwi un walodu nepãſiſtot meerteefneſchu wiſlabatã griba un apſiniba teek maldinata zaur neweiklu, ja ari ne ſaunprahtigu — tultu un uſpehrkameem leezineekem? Un to noſihmeja muhsu laikraſti zenſures laikmetã? Ko beedribã ſem polizijas zirkularu un preeſchraſtu naſtas?

Bet zaur to tad teek auđſinata muhsu tauta pehz atfwabinafchanãs no „kungeem“, ja ne zaur baſnizu, zaur ſkolu, zaur beedribã, laikraſteem, zaur pagãſtu kopejo dſihwi, zaur teefam un poliziju? Sa ſchãs leetas eet atpakãt, tad japaniſkſt wiſãi tautas garigãi dſihwei. Un ka muhsu tautas garigã dſihwe nihka — tam nepretoſees pat Weinbergſ. Bet kur tee zehloni?

Te eemeſt pehz manãm domã — ir pa datãi gan fainneezifſtas dabas, kã to eſmu luſhojis aprãhdit ſawã rakſtã par rewoluzijas zehloneem. Bet leela data no wineem ir garigãs dabas, un meklejami Bobedonoſzewã tautu auđſinafchanãs uſſkatos: atpakãt no eeſchejãs autoritates pee ahrejãs!

Geſch kam paſtahweja Bobedonoſzewã auđſinafchanãs metode? Atneemt maſãtãm tautinãm winau paſchnoteifſchanos; eeauđſinat winãs tahdas pahrleezibas, kã to praſã panſlawiſms, kaut ari tãs winau juhtãm buhtu pretejas.

Naw weegli, zilweku noturet wiſu muħſu atkaribâ no ahrejas autoritates: ja zitabi ne, wiſiſch jel fluſibâ paſo- bofees par ſawu kungu. Bet pawiſam neeſpeħjams ir nolift atpakaf ſem ahrejas autoritates to zilweku, kaſ ir paradis riħkotees peħ paſcha paħrleezibas. Ja paħrreewoſchanas laikmets buħtu eeſahzees keiſara Nikolaja I. Iaikâ, apmehram tad, kad latweeſchi hareem paħrgahja pareiſtizibâ, tad war- buht meħs wina gruħtumu nemaſ tâ nebuħtu manijufchi. Buħtu notikuſe tikai kungu maina, un latweeſchi klaufitu taħlaf ahrejai autoritatei . . . kâ klaufija kreewu ſemneekſ ſawai preeſchneeziſbai. Warbuht weħlaf zaur ſaimneeziſko atſwabinaſchanos tad meħs tiktu ſtubinati uſ kaut kaħdu zitu paſchnoteiſchanaſ weidub, par peem. draudſchu garigâ dſiħwê, waj zitur kur; bet deeſ' kaħdu leelu opoſiziju taift meħs nemaſ nebuħtu mahzijuſchees. Tagad turpretim, kur latweeſchi jau bija ſaħtuſchi wiſiſas weetâs iſjuſt demo- kratifma, kopejas paſchnoteiſchanaſ ſweħtigo noſiħmi, tagad meħs ſajutâm katru ſoli uſ birokratifma un ahrejas auto- ritates ſtiprinaſchanu, kâ ſaudejumu preeſch ſewis . . . Zaur to iſſkaidrojâs, kadeħt tee tautiſkee wadoni, kaſ bija ſtraħdajufchi preeſch ſinamo „reformu“ eewadiſchanaſ, ka tee ſaudeja ſawu peekriſchanu tautâ ar katru gadu wairaf. Tauta ſajuta, ka wina bija wiħluſes un maldinata. Jo leelakas bija tâs zeribas, kaſ ſaiſtijâs ar Manafeina rew- iſiju — zit daudſ dalibas Weinbergim pee ſcho zeribu mo- dinaſchanaſ, kaſ wezakeem kaudim peeteekofchi paħrſinams — eſ ſafu: jo leelakas bija zeribas uſ gaidamâm reformam, jo ruħtaka bija atmoſchanaſ no ſcheem ſapneem, kad gaiditâs demokratiſma paplaſchinaſchanaſ weetâ ſagaibijâm birokra- tiſmu, kad pat eeſchejâs autoritates robeſchâs, kâ baſnijâ, ſſolâ, beedribâs un laikrakſtos — wiſzaur bija manama ahrejas autoritates wara . . . Zaur to ari iſſkaidrojâs, kadeħt par tautas wadoneem wareja uſmeſtees gluſchi ne- peedſiħwojuſchi kaudis, ſtudenti, ſkolneeki, jauni ſkolotaji, ſkriħweru palihgi: wini nahja eeſchejâs autoritates wahrâ, wini runaja par tautas paſchnoteiſchanaſ . . . par wiſeem teem idealeem, par tâm zeribam, ko bija aprakuſchi „reformu“ laiki. Tauta redſeja un neſaprata, ka ta paſchnoteiſchanaſ, ko domâ ſchee jaunekti, ir zitada un zita, nelâ ta, ko kaħ- roja latweetis ſawâ pagasta un draudſes dſiħwê; wini nemanija, ka paſchi top par rewoluzionareem; weħl tagad to daudſi no wineem neſaprot un neapker, ka liſkuma preeſchâ wini ir rewoluzionari, jo ſrdi wini apſinaſ, ka naw neko wairaf nedſ kaħrojuſchi, nedſ weħlejuſchees, kâ to paſchu, ko zereja un gaidija atnahkam kâ Manafeina rew- iſijas fekaſ: paplaſchinatu un laikam peemehrotu pagaſtu un draudſchu paſchnoteiſchanaſ un gubernas paſchpaħr- waldbibu weetejâs leetâs.

Nu ir jau par weħlu, audſinat muħſu tautu ar ahreju autoritati. Mums ir waldbiba, mums ir liſkumi, bet mums wairâ naw kungu. Muħſu tauta ir jau modufes uſ paſch- noteiſchanaſ; kadeħt wina ir wadama un audſinama zaur eeſcheju autoritati, zaur paħrleezinaſchanu. Katrâs mehgi- najums, atbiħdit eeſchejâs autoritates metodi tautas audſinaſchanaſ, katras publes — iſaudſet winai jaunus

kunguſ garigu wadonu weetâ, ir noſobits uſ neiſdoſchanaſ. Katrâs zilwekſ, kaſ gribes ar ahrejem liħdſekkeem groſit kaufchu paħrleezibas, ar waru waj wiltu tautai uſſpeeft ſawas domas, tapſ latweeſchu wairumam neſimpatifſis un neſaprotams; winu ſapratitſ tikai tee kaudis, kaſ paſchi paſiħt weenigi ahrejo autoritati un riħkojas ſawâ dſiħwê un darbâ tikai ar to.

Deemſchebl taħdu tautas audſinataju, kuri meħlê lat- weeſcheem peħ jauneem kungeem, peħ ahrejas autoritates aiſſtaħwojem, taħdu mums weħl netruħſt. Wina ideologſ, wina uſſtatu iſteizeis un noħartotajſ ſiſtemâ, wina general- ſchtaba preeſchneekſ ir Weinbergſ. Weinberga abjutanti — zit liħdſ ſchim atklaħtibâ parahdijees, ir Teikmanis ar Fedderi. Semakee ofižeri ſleħpjas aiſ burteem, kâ ween- kaħrſchais ſaldatiſch aiſ ſawa numura; bet Weinberga armija meħlejama Tautas partiĵâ, kâ ari pa dakai Namneeku bee- dribâ un Latweeſchu Beedribas galejâ labajâ ſpaħrnâ.

Weinberga domu gaħjeens tautas audſinaſchanaſ jau- tajumâ ir toti weenkahrſchſ, bet konſekwenti aiſſtaħwets un iſweſis jau daudſ gadus. Peħ wina domam tikai tur ir tauta, kur ir wiſadâs kaufchu ſchkiras: augſchejâs, kaſ wada, un apakſchejâs, kaſ klaufa. Kur augſchejâs kaħrtas, kungi, peeder pee ſweſchâs tautibas, tur ar laiku jaiſjekâs rewoluzijai, jo tee tautas ložekti, kaſ no apakſchejâm ſchkiram zeldamees, juħt ſewi wadona dahwanas, tee ſew ſweſchtauteeſchu kungu ſchkirâ neatron peenahzigas darba weetâs. Weſeliga un dabifka attiħſiſchanaſ pareďsama tikai tai tautai, kurai ir paſchâi ſawa kungu kaħrta. Tâ tad uſnem ſewi wiſus tos zilwekus, kaſ no apakſchâs dſenas uſ augſchu, tâ apmeerinadama wina godkaħribu un iſleetodama wina darba ſpeħjas tautas audſinaſchanaſ un wadiſchanaſ . . .

Tiħtaħl wiſſ jau buħtu toti jauki. Ja meħs leekam „kunga“ weetâ „wadoni“ — un Weinbergſ jau patſ ari neleekâ wahrda „kungs“ — tad ſchis domu gaħjeens waretu ſiħmetees ari uſ kaut kuru demokratiſku ſabeedribu; jo wa- doni taſſchu wiſur eemanto ſawu noſiħmi zaur „uſſtraħ- daſchanaſ uſ augſchu“. Scho domu kreifâ puſe nahſ redſama tikai tad, kad waizajam: kurſch tad nu buħs taſ iſſpreedejs, kam peekriħt wadona loma: waj wiſas wadamâs ſchkiras — tâ tad padofees eeſchejai autoritatei; jeb waj tee, kuri jau ſeħſch wadona weetâs un ſew audſe iſtapigus kandidatus, jeb waj, beidsot, buħs kaħdas zitas ahrejas ſiħmes waj ahrejs ſtaħwoſſis, kaſ raħdis, kurſch lai peeder pee wadoſchâ pulzina, kurſch pee wadamâ? Un oirkaħt — ja nu tauta neatſiħs jaunezejtâ wadona, waj tad winai to uſſpeedis ar waru, jeb liſs winam kriſt?

Kâ atbild uſ ſcheem jautajumeem, no tam atkarajas, waj augſtakâs kaħrtas pee mums buħs tautas wadoni, waj tautas kungi. Weinberga un beedru atbilde ir taħda, ka wini teeſcham weħlas latweeſcheem audſinat jaunus kunguſ, kaſ waretu riħkotees ar ahreju autoritati, un newis garigus wadonus, kaſ atbaſſitos tikai uſ eeſchejo autoritati. To meħs redſekim pee daudſeem peemehreem, bet wiſpirms — apſtatiſkim Weinbergi un ſozialiſtus.

Kad druwa brest.

René Basena romans. No frantschu walodas tulkots.

(Turpinajums.)

Slimā garās luhpas eesuhza scho smarschu un wina azis eemirdsejās no fiktās semes atspihduma un wina bruhnās azis peepildijās ar wina jaunības selta mirdsumu.

Schis zilweks nemeloja; winsch nebija faufs apreh-kinatajs: winsch kahwa redset sawu selta dabu.

— Tu maldees, Gilbert . . . Tas, kas mani wis-wairat kaitina un padara smagu un noschehlojamu, tas ir neespehjamās taisnības ideals, uš kura juhs swaida un pee tam tik launā kahrtā, ka pat, zītadi weens no wisweza-tajeem Franzijas malkas zirtejeem negribeja buht scheit

feloja tam ar saweem skateeneem zīt ilgi ween tik tam tas bija eespehjamš.

Sirds winam peepildijās to schehlabu, kas pat ardeewu motas leeds.

Winsch domaja:

„Manim ir kahds draugs, bet pa tam wiš runā, ka manim ir bijis kahds kahds, jo ka manim ir bijis wajadfigs winu pamešt.“

Gilbertam nebija nemas brihnumš, kad winsch redseja pehtschai pee fewis eerodamees Korbinjas tirgus ustraugu, kurfch

iffkatra mehnescha otro trefchdeenu bija Fon-tenelas fargš.

— Klofet, eesahfa Renards, grafa kungs leek jums šinot, ka rihtdeen winsch pah-dos sawus feschus leelos wehrschus. Ja juhs gribetu nowest tos uš tirgu, schonakt pat wehl ir jaiseet.

Deenas algadšis pshaw sehtu uš kahda lauka, netahki no zee-mata.

Winsch notihrija sawus sahbatuš, kuri bija aptaschlikti ar dubkeem, jo wifu rihtu bija lijis, pehž tam gribedams eeguht laiku pahrdomaschanaš, winsch nobrauzija ar roku sawu bahrsdinu un runaja:

— Es esmu gataws.

— Grafa kungs manim lika wehl jums fazit, ka tir-gotaji buhschot no seemetu stuhra, no Belgijas, pee Pa-de-Kale . . .

— Sakeet tatschu Pitardi, redseet, tahds ir winu wahrds!

— Labi, labi, tad Pitardi faradisees leelā flaitā Robinjā . . . Tā tad ir zeribas, ka muhsu wehrschai tiktu pahrdoti Pitardijas zukurfabrikās.

— Un man tā tad buhtu wineem lihds jazeto, waj nē?

— Juhs neteekat uš to speesti.

— Nē, ja mani uš to kahds speestu, tad es nemas neeetu . . . Leez tatschu wehrā, Renar, schi runa tatschu naw nemas talab, ka es juhs gribetu nizinat, bet kalab Mischela kungs naw eeradees pats ar mani runat? Meks ar winu stahwam draugos.

Rigas rahtuifis.

weenis prahtis; tee ir tee juhsu apzirptee spahrni, kurus jums apgreesch juhsu pawehlneeki, ka kahdam wifu baram; laba appetite nahk taisnības weetā un eenaidš mihlestības weetā. Bet ušklausees labi! Wiš war mainitees . . . Ja schis darbs ir dabujis sawu kristischanu, ja winsch ir eeguwis sawu swehtibu no mahtes kopsumas, tad, Gilbert, dšhws waj miris, es buhschu ar jums, es applaudeschu jums, es tizeschu labatai dšhwei, tā fazit meera semei, zehlatam garam, jauneem kara pulkeem un laimigai tautai ar winaš swehtajeem praweescheem . . . Tikpat pateesa, zīt pateesa ir deenas aushana, tada pat ir ari mana tiziba . . . Ardeewu, mans wezais Klofet. Manim buhtu wehl daudš zitu leetu tewim ko fazit. Es gan loti noschehloju, ka manim neatleek wairat brihwa laika ar tewi farunatees.

— Es tāpat, Mischela kungs.

Gilberts noraudšijās scho jauno zilweku aisejam un winsch

— Wīnsch ir flims un apgulās. Tas nebija eespehjamš. Nu tad us redšechanos, Gilbert. Labu isdoschanos pee Bitardeem!

Gilberta seja kkuwa gluschi tumšča.

Ar galwas palozifchanu wīnsch fweizinaja fargu, kuzsch atgreesās pīlī.

Pehz tam wīnsch — weenu sahles kufchēi, noslauzījis fawas iskapts sobu jo ruhpiigi un apluhfojis fauli, kura wafaras laikā usgreesufēs debēs lokā, rahdija peektu pehz pusdeenās stundu — pameta lautu un dewās aīsflehgt fawu mahju.

No wīseem faweem Pa = di = Lupas kaimineem wīnsch fastapa weenigo Schistamondas mahti.

Kad wīnsch wīfas leetas bija fakahrtojis un wīnai pa-

iswehdinašchu; bites usraudfīschu; kartupelus norakšchu, par to no jums dabušču rehkinu.

— Wehl ir kahda leeta, Gilberts fajija.

— Kas tatschu? Jeb rakk, kahdi jums buhs zeta tehrini!

— Es jums usdoschu fawu adreft; juhs manim at= raksteet jaunās fīnās no Fontenelas, un wīspahr pastnojeet manim wīfu kas noteek ar Mīschela fungu.

Labā seewina ar fawu refno figuru peewirfījās tuwaff Gilbertam, naktis tumšā mehginadama no wīna azim no= lastt wīna domas.

— Es, es nu pate gan neefmu nekahda gudrineeze, wīna fajija, bet man ir dehls Etjens un meita, kuzi rakstus labi faprot . . . Ja kas jauns Fontenelā atgadīsees, tad jums aīsrakstīs . . . Zaur to tad man jums, Gilbert, buhs

Mehngalwju mahja Rīgā.

wehlejis wīfu atslahst tāpat meerā neaīsfahrto, kamehr pats buhs projam, tad wīnsch tīhriigi apgehrbās, noskuwa fīh= weidīgu fawu gaischo bahrsdu, palīka padufē fewim drehbju pazīnu, kuru tas weenmehr nefa līhds; pehz tam wīnsch is= steepās us fawas gultas, nosnauft brīhdi.

Pīrims deenas aushanas wīnsch peeklauweja pee Schista= mondas mahtes loga. Tīka panahkta peekrifchana.

Labā seewina atwehra logu un pati tuhlt atfahpās, jo mešča dsestrums pluhda īstabā.

— Schistamondas maht, luhk mana atflehga: peefargeet to līhds es pahrnahku.

— Waj tas dīhst buhs?

— Domaju, ne tīf dīhst: fīrds manim ir flīma.

— Dseedīnees, mans nabaga Klotet. Bet tas naw tīf weeglt, kad nelatīme nahk no behrneem . . . Es jau nu gan wīfu labi usmanīschu: kad laīks buhs fīaīstīs, īstabu

eespehjamš kaut to pastnot . . . zeefchos kaimīnos dīfīhwojot kkuhstam gluschi kā radīneeki . . . Ardeemu . . .

— Ardeemu . . .

Un pusstundu wehlat feschī fīaīstī pīlīstakku wehrfchi, feschī fīaīstī, baltī wehrfchi ar afeem rageem, pahros fajuhgti, gahja fawu parasto wīlzeju gaitu, pa zetu us Korbinju.

Dīweem pīrmeem preekfchgalā pa kreīft gahja Gilberts Klotets, turedams aīf walga.

X.

Pein = Fandi ferma.

— Ir labi Klotet: jums buhs usturs un juhs dabuseet peeždesmit frankus par mehneft tāpat kā juhsu ziti beedri. Juhsu wehrfchi naw apfalti?

— Ne, kungs: pee mums wīnus neapfak wairs, tāpat kā aunus.

— Zitriht tad noeſeet uf ſmeħdi. Wareet eet!

Bilweks, kurfch ſchahdā weidā noſtabjās pirmo reis pret Gilbertu Kloketu, maſajā birojā, iſtappetā ar melni ſakām tapetem, bija ar ſtuhrgalwigu feju, eerebneeziſtu balſ, iſchetriantigu bahrsdu un ar paſtahwigām brillēm uf deguna, tā tas wiſbeeſchaki paraſts pee matematikeem.

ſchis bija Walmeri kungs, wehl jauns fermeris, leelās Pein=Jandi fermas ihpaſchneeks, kahds diplomets ſemkopibas ſkolas audſetnis, kahda ſenakā ſeemefneeku magiſtrata deħis, kurfch patš bija nogreesees no brihwās karjerās.

Walmeri kungs pawadija jauno wehrſchu ganu lihds ſchaurajam koridoram, kurfch atſchēhira biroju no kalpu ehdamiſtabas un kurfch iſgabja uf pagalmu.

ſcheit wiſch iſleezās ahrā.

— ſchid, ſchee ir Nijewras wehrſchi. Leez winus eeweſt treſchajā ſtafki.

Wiſch eegabhja mahjā, aiſgabja lihds tai weetai, kur deenas gaitma ſpeebās lihds krahſainajām tapetem un no kurenes wehl daſchās minutes wareja ſaredſet, ka Walmeri kungs maigi ſarunajās ar kahdu ſeeweeti no ſawām kalponem.

Pagalma Gilberts Klokets atrada wehl pahrejos ſa=juhgtus ſawus ſeſchus niwerneechus=wehrſchus.

Wiſch bija panehmis ſawu walgu, kuru tas bija Fontenelā no kanepajeem nowijis un rokas wiſch bij iſſteepis pahr Montanjas un Roſinjo wehrſchu kaſleem; un zepuri uf pakauſcha iſlaidis un ſawu rudo bahrsdu wehja iſlaidis wiſch ſagaibija fermas preeſchſtrahdneeku ſchidu Heilmant, kurfch maſgaja rokas kahdā toka traukā miſſigā pagalma paſchā lejas galā.

Preeſchſtrahdneeks, kurfch bija pahrlleezees uf diwām dakam, weikl apgreesās, ſuſknaja ſawas kailās rokas, ſlawzidams tās kreffa ſuhri.

Wiſch eedweſa Gilbertā apbrihnoſchanu zaur ſawu augumu, zaur ſawu eeſchanu, zaur ſawu weeglumu un loſkanibu, zaur ſawu jaunibu, zaur ſawām ſaſtinguſchām, pelekām azim, kurdām bija Seemeku juhrās krahſa un kuras jau notahlem raudſljās jautajofchi uf jaunā wehrſchu gana.

ſchis miſſis, eetehrpees miſſigās uħſās un wiſtreklā bija ar pawiſam ſchauru, ſahrtu ſejiau, ar unteroſtzeera uħſam, ſmalām uf augſchu uſgreestām un ſelta krahſā.

— Waj juħs eſeet Gilberts? wiſch ſazija. Preeſch zetofchanas maſleet par wezu!

— Un es waretu jums teikt, ka juħs eſeet preeſch pawehleſchanas maſleet par jaunu, un ka manas teeſibas nebuhtu leelakas par juħſu teeſbam. Suħs mani pahrluhfoſeet darbā.

— Tas ir labi, Turat tiħ juħs muti. Ėjeet iſjuhdsheet ſawus lopus . . . Kas tas tur wehl aiſ ta pajuhga? Luħt ari paradums!

Wiſch norahbija uf kahda ar roku ſihmeta iſrotajuma, kuru Nijewras leelee araji, palaitkam, uſkrahſoja uf pajuhga diħſteles ſkaiftuma deħt . . .

— Ta, kungs, ir zeeniſchanas ſihme, ko muħſu laudis parahda ſkaiftajam wehrſchu pahrim. Tas ir fonteneleeſchu darbs. Un tas naw beſ ſawa eemefla!

Ar weeglu lehzeenu wiſch bij attahlinajees no Roſinjas wehrſcha, kuram tas bija uſmauzis zilpu uf purna, tuwo=damees pirmajam wehrſchu pahrim.

— Waj redſeji! wiſch ruhja. Neparahdit nekahdas zeeniſchanas tahdeem lopineem, kahdi ir manejee! Waj tas tā noteek weenigi ar Pikardijas wehrſcheem.

ſeſchi wehrſchi eeſahka ſofot ar ſawu zehlo, ſwinigo gaitu, un wiſch peeſilda:

— Wini ir ſkaifti, juħſu Pikardijas wehrſchi! Wiſs tas ir koti jauki, bet wiſjaukt gan preeſch ſeemas ſweħttu ſlites!

ſchee diweji ſpreedumi tika iſſaukti zaur ſalkhdſinaſchanu lo ſchāt azumirktl wareja iſdarit wiſſ, kas atradās pagalmā, ſtarp Niwernas wehrſcheem, winu gana atweſteem un baro=jameem lopeem, kurei bija atdaliti zaur ſchogu.

ſchis ſtats bija weens no reti ſkaiftajeem.

ſeſchi leelee, baltee wehrſchi lehni ſofotja uf rinkē pa kreetni leelo, mehſleem apſlahto laukumu, kurfch no winu krahjuma par labeem aſtondeſmit ſantimetreem pazehlās pahr zitu pagalmu un kurfch paaugſtinajums bija eeſleħgtš no dſeſchu ſteena ſchoga, kurfch bija ſaſtiprinats ſolidos ſtabos, tā tas ir paraſts redſet tahdās ſaimneeziabās, kur miħlē ſewiſchi ſtipras konſtrukcijas.

Wirš ſcha mehſlu paaugſtinajuma un no pagalma tas bija redſams, — no kura iſweda wairak nekā ſeſchi ſimti weſumus mehſlu tihrumu laboſchanai, — ſtaigaja, groſſjās waj ſnauda ap iſchetredſmit wehrſchu rudās waj ſarkanas krahſas ar balteem raibumeem, ne wiſai brangu, ſapirktu pa wiſu apſahrtini un kureem bija jaſtatgā pahr ſcho ſlito mehſlu kahrtu, kurei garoja ſem winu wehderem — un deenas un naktis wehrſchi ſcheit pawadija rudeni, un deenas un naktis ſeemā un nolaidās uf ganibam, kad nahja pawafars, lai peenemos un papildinatos taukos, pirms tos noweda uf kautuwi.

Ne taħti zitas no zitām atradās ſiles, peepilditas ar uħdeni un zitas atkal ar ſmalām zutura beeſchu drabinam, kuras bija ſajauktas ar ſaeſſeleeteem ſalmeem.

Wehrſchi ehda, dſehra un paſtaigajās jeb palika neſte=damees ſnauſchot un ſapnojoj, tā kuram labat patika un kahds kuram bija gara ſtahwoħlis.

Wiſam eeſchogojumam bija tikai weeni wateji wahrti, tee paſchi ſtipri dibenā, kas no mahjas atradās wiſleelakajā atſtatumā.

Bet tur bija kahds peeħehdets funis, kurfch no azim neiſlaida neweena no ſaweem wangineekeem, ſargadams zeefchi ſchos weenigos wahrtus.

Baloſchi, wiſtas un piħles mitinajās ar mahjlopeem uf weeneem un teem paſcheem mehſleem un ſildijās no weenas un tās paſchas apſleħptās uguns.

Glufchi apſahrt mehſlu eeſchogojumam atradās kahda plata iſeja, kur tahktat bija brugets zeſch, pa kuru gabja laudis, lopi un kur brauza ar weſumeem, kur tahktat tuħlit ſeloja daſchadas buħwes, kuras no ſewis iſtaifija garu noſtiprinajumu; tad nahja preeſchſtrahdneeka diħwoħlis, ſtafki, weena kuħts, kahda weza aitu kuħts, kahda otra kuħts, darbnizas, rija, ſpiħkeri, zuħtu ſtafki, ſarkanas keegetu ſeenas, rudi daſtinu jumti.

Wišs šchis daudsums fermas ehlu bija noslehgts ar milšgeem, mašweem wahrteem, kuzi karajās starp diweem augsteem pihlareem, no keegekeem ismuhreteem un kuzi augščā bija šaweenti ar no keegekeem buhwetu fronti, bet kura bija jau nosakojufe no leetus un nomelnojufe no puttekeem un duhmeem.

No šchejeenes weenigi, pagreeschotees us pagalma puš, bija pahredsams wišs zeems, seme un masleet jauna šwaiga šakuma.

Bet pagreeschotees us austrumeem wareja faredset wišu to garo feenu, kura weda lihds pehdejām stakam un ka no tureenes tahkat wajadsjeja šaktees šhogam un ka daschi toki to apwija ar sareem pahrafhdamees, kuru šari weetam bija jau no ruhšas aiskerti, kas wišs šopā istaišija itkā šakdu fermas zeetofni.

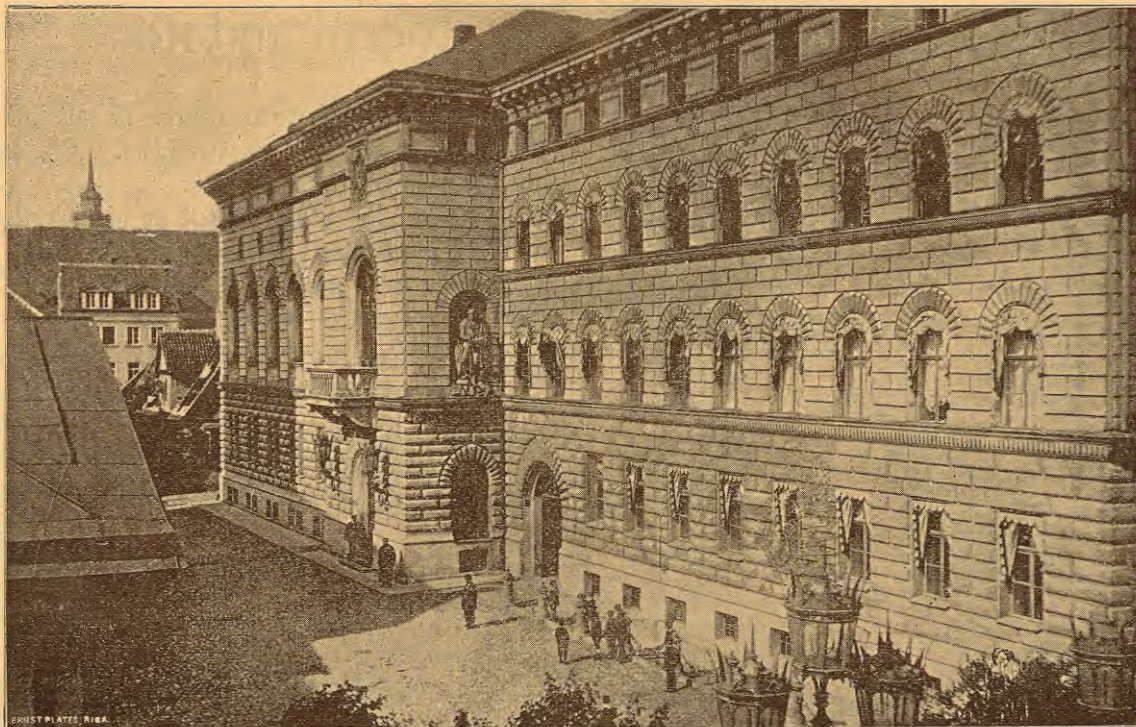
jauni, tikai trihs waj tschetri gadus wezi un kuzi wišs bija šafeeti pee feenas ar walgeem.

Atjuhgdams šawus wehrščus wiščs domaja par šcheem walššineekeem; wiščs šmejšās par šcheem wiņu dihwaineem apaufcheem, kuzi tam atgahdinaja itkā širga eemautus.

Un šchee walgi bija peestiprinati pee feenas rinkī, kuzšč wareja greestees, un wareja noffatitees, kā břiščam pažehlās un břiščam nolaidās wehršču galwas.

Pehžpusdeena Šilbertam bija atwehleta preekšč šawu šopu apšopsčanas un pež tam wiščs išgahja pa Šeinšandi zeema apšahrtni išstatidamees.

Šiwernas wehršču gans gan bija redšeis šauds pateest flaištu fermu un, warbuht, wehl warenakas eenešguma šnā, bet nekur wiščs nebija redšeis weena pašča fermera

Brunteežibas nams Rīgā.

Wiša šchi šarkano atmenu šeha šteepās wišapšahrt šaules apšpihdeteem mehšleem un tas istaišija aišgrahbjošču škatu, kāščis Šijewras balto wehršču lehnais gahjeens, wiņu warenaums, šo šawušahrt apbrihnoja šrahdneeki, nodarbo-damees šakšos; Šainotas wehršči apšahjās ehst šawas drabinas un balošchi išbijās no tik augsteem rageem un tik garām muguram.

Wiša ferma, išnemot tikai preekščšrahdneeku, kuzšč nemas nebija eeradees us apbrihnosčanu, itkā šazitu:

„Ša—ša wehršči! Ša—ša audšinati! Šas tee par rageem! Šas par muguram! Šas tee par šlaišteem išgrešnojumeem us dišštees!“

Šilberts jutās šewi apluškotu; wiščs gahja pa preekšču pa eeschogotu išeju, pawadits no šaweem šešcheem wehršcheem un tā wiščs gahja lihds šakam, kuzā wiščs atrada diwdefšmit žitus balšos Šijewras wehrščus, bet šchee bija wehl

rošās, tik pašču muišču, ar tik pašcheem šakkeem, ar tik daudš dišhwās mantas, ne ari žeb kad tahdu induštriju, tahdas šabrikas išskatu, šahds bija šcheit ščai šemes šuhri, kur šikās it kā pate seme buhtu dabujufe nopeetnu, šingru, zeetošču išteikšmi.

Šo ari no štajijas nahšdams, kura bija no šchejeenes šakdu kilometru aištatumā, wiščs bija jutees šewi kā šahds šweššineeks ščai šeme, kur wišs bija lihdsens, kur nebija nekahdu mešču, ne šchogu, kur debesš aplošs išlikās itkā iššaks, talab ka šeme, miglaineē uhdens pilnee mahšoni šcho paščumu aprija un kur weenigi wareja išščkirt aplahrtejo zeemu nekšaidros šluetus, no kureem weetu weetam kustu ščkehršu išwijās dasčadu šabriku paugštinatee žeki un wareja ari šaredset šakdu zeematu šrehči, kuzšč bija jau tuwu rada preekščpilšehtinat, kura rahdija šcheit šawas paššhmes.

Wiščs nešnaja wahrdu; wiščs šnaja tikai, ka tur

ir milšigs mahju daudsums, gandrīš pilšehts, turam winsch bija zauri isgahjis un kuresch sauzas Dnnein.

Saules stari un dunduri padarija lopus nemeerigus, kuzi atradās neščkirtajā pagalmā un kur mehslu smarscha pazehlās starp seenam.

Iščetritemu mahgi, kuzi bija ašweduschī pehdejās salmu kopinas, atgreesās, wist no weenas weetās noputejuščī ar gaischeem putekteem.

Wareja dširdet deewošchanos, keshchu schwadsjonu, wehrschu un firgu šolu klaudšechanu, wimu islahrnijumu pkefšechanu, kad tee gahja pahr laidara fleegfni.

Pež tam gani, kas nalschwoja Dnneinā waj Kwarublā, pameta fermu.

Gilberts Klotets, ar wiseem teem, kuzi dšihwoja Pein- Fandā eegahja sahlē, pirmajā stahwā, kuresch bija isrotats ar filu un baltu papiru isgreesumeem un kur kalpi eectureja maltiti.

Preeksch wineem bija eerihlots garšč osola galds, no- wafšots, apkrauts ar alus krussem, balteem šchihwojem, galdauteem, — kaut kas lihdsigs truhka Wischijā, — diwi gani, trihs kalpi tita nodarbinati pee firgu aptopšchanas un isbraufšchanas, diwas feeweetes no putnu dahrsa bija peelittas pee flaufšchanas un kuresch jau juta isflautā peena smarschu, tas bija milšigi leelais Schids Heilmans — refns, rupišch un spehzigis — un stahweja patlaban aif galda.

(Turpmat wehl.)

Ta, kura pahrwehrta uhdeni wihnā.

F. Sologuba legenda.

Kauschu runas gahja pa preekschu winam, praweetim un Mahzitajam. Tauta gaidija brihnumu. Nostabst par brihnumeem gahja no mutēs mutē. Tizeja. Bet gudree kluseja. Wini sinaja, ka tauta newareja tahtat bes brihnuma dšihwot.

Mas un nabadšigs bij pilšehts, kur eeradās Mahzitajs tās deenas rihtā, kad jauns pahris swineja sawas kafsas.

Sahris roschu krusms apbira, ar gurdenu blahsmu leefmodams pee nabadšigā fleegschna. Un, smeedamees, ischulsteja wiltigais lahrdinatajs:

„Tu, kas roses pluhz, bihstees no afeem ehriščkeem!“

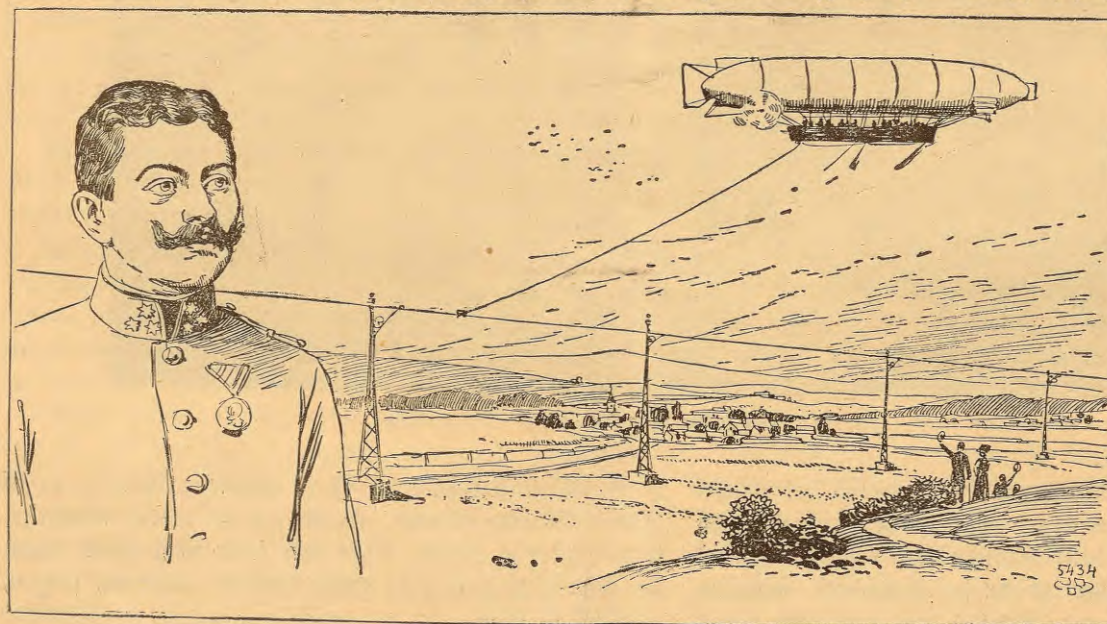
Sauni un skaišti, sehdeja jaunlaulatee galda galā, un semes preeki dega wimu tumščojās azis. Kluff sazija lih- gawa Mahzitajam, — winsch sehdeja lihdsās:

„Mahzitaj, dari man par preeku manās kafsās labu un newisai breefsmigu brihnumu.“

„Luhds no sawas firds brihnumus.“ atbildeja winai Mahzitajs.

Mefaprata. Gaidija un luhdsoschām azim, smaididama ar newainigu laimigas feeweetes smaidu, luhdsā pež brihnuma. Un ischulsteja Mahzitajam:

„Mehs taf sinam, ka Tu dariji preeksch ziteem brihnumus, un pat, kad biji mas, un

Austrijas palkawneeka Awawita isgudrotais elektriskais gaisa brauzamais aparats.

Draugi un pašstamee sagahja us dšihrem. Tita aizinats ari Mahzitajs un wina mahte. Nostumis bija Mahzitajs un dšihru trofšnis wimu nejautrinaja. Wina azis raudšijās fehrigi us jaunajeem, tapež ka winsch sinaja, ka wimu nams buhs tufšs.

Winsch sinaja, ka wimu nams buhs tufšs...

Bruhtes luhpas eetrihsejās saldā maigumā, kad us winām nokrita bruhtgana šuhpsts...

Winsch sinaja, ka wimu nams buhs tufšs...

dariji winus few par preeku. Tu pagatarwoji no mahla putnus, un wini dšeedaja saldati par lafšigalu, un pež tam Tu winus palaidi un wini ašlaidās.

„Tā, mihtā“, sazija winai Mahzitajs, „brihnumi pahre- jofchi. Nau bija mahls, tumfā un klusumā gušofšs, — radās skaišti dšeedofšs putns, — un wina jau naw. Š tawi preeki nahks pee tewim.“

Wital gaidija.

Dšihres turpinajās, trofšnaini un jautri bij weefi, un

wiſs wiſns jau bij iſdferts. Peeprafija wiſnu, un nebija wiſna. Mahzitaja mahte ſazija Wiſnam:

„Wiſneem naw wiſna. Wiſni nabadſigi ſaudis. Nebuſs labi ſad wiſnuš apwainoſ un ſazis: rau bija ſahſas, un wiſna nepeetifa.“

Wiſu ſtati greeſas uſ Mahzitaju. Wiſiſch peezehlās un klufi iſgabja ſehtā pee uhdentura. Leetus nomaſgata, mitra bij atmeſeem brugetā ſehtā. Uhdens akā ſtahweja augſti. Behdejās, retās piles grumboja wiſna lihmeni. Duhmainitumſchā ſweku lahpaš gaiſma kraſfoja uhdentura kantes purpur-ſpihdofſchās, bet uhdens liſas ſmags un melns.

Mahzitajs klufeja. No nama atpluhda troſſchuainas balſis un rupji peedſehruſcho, bet wehl alkſtoſcho weefu ſmeekli. Baribas ſargš ſtahweja lihſās Mahzitajam pee uhdentura, un turpat atradās ari bruhtgana wezaki un daſchās meitenes, jaunlaulatās draudſenes. Meitenes aiſ peeklahjibas wiſna gandrihš nemas nedſehra; wiſnas daudš dejoja, un wiſnu galwaš greeſās no dejas un no zitu apreibuma.

„Uhd-na ſchett daudš,“ ſazija baribas ſargš, „wiſna turpreki wiſneem naw. Bet ja Tu, Mahzitaj, gribeſſ, ſchis uhdens pahrewhrtiſees wiſnā.“

„Bet ja es ta negribefchu?“ jautaja Mahzitajs. Baribas ſarga ſeja aptumſchojās, un azis wiſnam bija tahds iſſkats, itkā wiſiſch buhtu dſirdejis ehmotus un newajadſigus wahrduš. Bet jaunās meitas, jaunlaulatās draudſenes, iſſauzās laipni ſtanoſchām balſim:

„Tu to gribeſſ, Mahzitaj!“

„Parahdi mums brihnumu!“

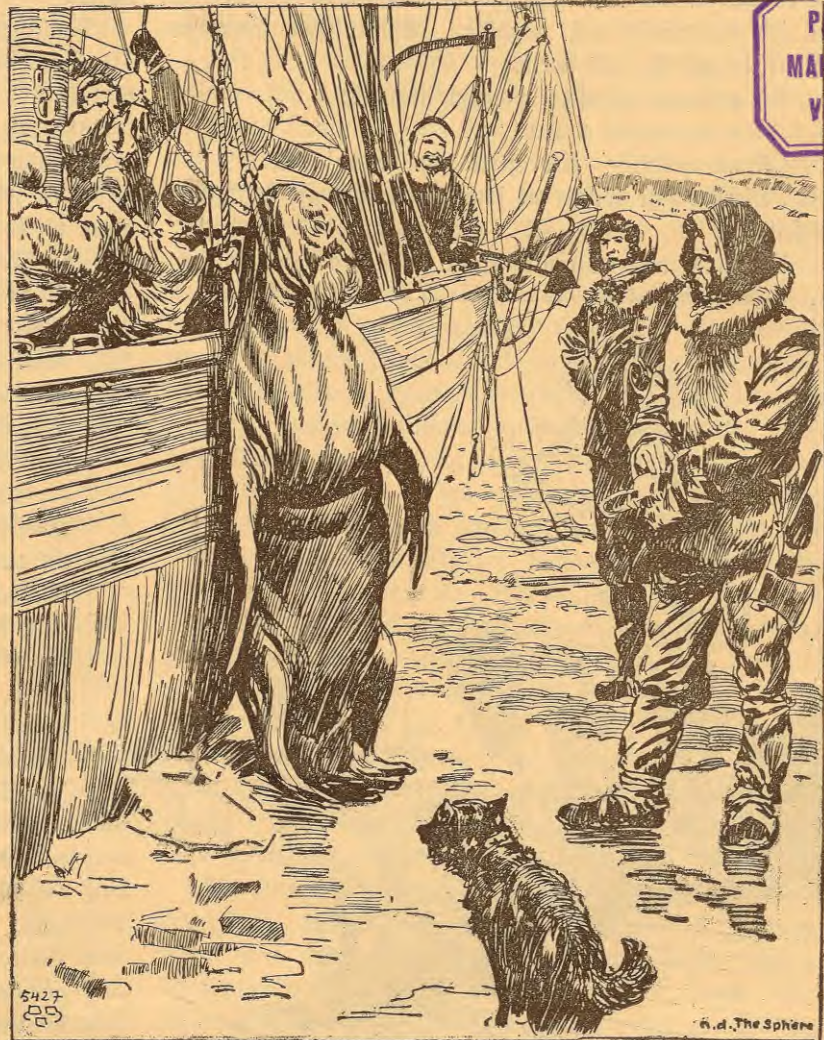
„Mehš wehl nekad neefam redſejufſchās brihnumu!“

„Pahrewhret ſcho uhdeni wiſlabakā wiſnā!“

Un ar alkſtoſchu ſinlahribu wiſnas raudſtjās uſ Mahzi-

taju un uſ uhdeni, un gaidija, waj Mahzitajs gribeš parahdit wiſnam brihnumu, un waj brihnumš iſdoſees. Un bija lihſtgas ekſperimentu gaidoſchām kurſitem.

PARIZES L.I.T.V.
MAKSL. U. PAKST.
VEIC. PULCINŠ

Medijuma uſnemſchana uſ Dr. Kufa polarfuga „John R. Bradley“

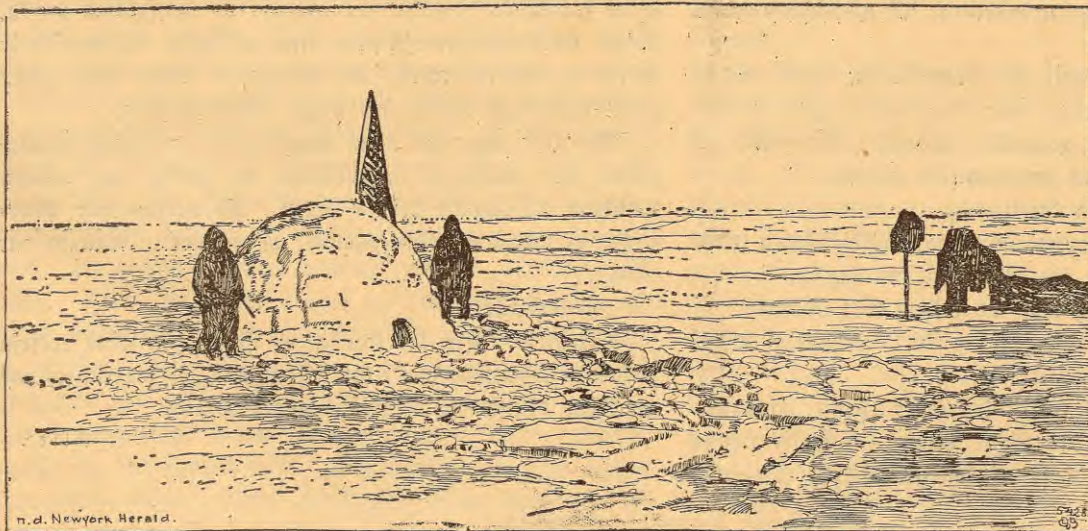
Mahzitajs lehni un it tā negribedams nogremdeja roku uhdeni. Smagi ſakuftejās uhdens, ſarkanti atſpihdumi no

lahpaš kuſtoſchās leefmas, pahreſtrehja par wiſna lihmeni. Likās, ka no Mahzitaja rokas iſpluhda ſpehſs, kraſfojoſchš uhdeni un pahrewhrtiſchš wiſnu wiſnā.

Jaunawas ſkuwa lihſgmaš un jautri ſmehjas. Baribas ſargš eefmehla ar kauſu uhdeni, noſmeſeja wiſnu un ſazija:

„Kā bija uhdens, tā i palhjis uhdens.“

Jaunawas apjuka.

n. d. New York Herald.

Seemela poſš. Dr. Kufa (Cook) ſeemela pola fotografija.

Mahzitajs meerigi fazija: „Mans draugs, leez fulatneem pildit ar scho uhdeni trautus un nes weeseem. Lai dser.“

Baribas fargs darija ta. Jaunawas turpreti nesinaja, ko domat un newareja saprast, waj brihnumis isdewas jeb ne, jeb waj winsch wehl jagaida. Apjukuschas, atgreesas namā un gabdija, kas notiks.

Ais galdeem sehdošchee preezigi issauzās:

„Kau nes jaunu wihnu!“

„Wina dauds, — tiks dserts lihds jaunai deenai.“

„Dserfm scho wihnu us jaunlaulato un us Mahzitaja weseleibu.“

Un dauds mas staidratee klusu stahstija weens otram,

Starptautisā pasaules wehstulu pasta peeminekis Bernā (Schweizē).

ka Mahzitajs isgahjis pee uhdenstura, lai no uhdena daritu wihnu.

Dsehra. Daschi flaweja un domaja, ka schis wihns labaks par to, kuru dsehra dsihru fahkumā. Ziti runaja, ka wihnam par dauds peejaukts uhdens. Un wehl ziti smehtās un fazija, ka tas weenkahrschs uhdens.

Mahzitajs sehdeja un kluseja.

Un rau weena no jaunajam meitam pildija sawu kausu ar scho uhdeni, peegahja pee Mahzitaja un fazija:

„Mahzitaj, fakti man, waj tas wihns waj uhdens?“

„Statees pate un dser, ja gribi,“ atbildeja winai Mahzitajs.

„Kas manas azis! Un kas es!“ fazija jaunawa.

„Engeti stahw ap Tawi un fargā Tawi, — bet es winus neredsu. Swaigsnes, debesis rinkodamas, dseed par tawi,

bet es nedfirdu winu flawas dseefmas. Eschetri dabas spehfti fatel Tawi un atkal is Tawi ispluhst ar brihnischku straumi, bet es winu nejuhtu. Kas es! Bet fakti, tad tizefchu.“

Mahzitajs fazija:

„Dser scho uhdeni ar newanigu tizibu, un tawa firds, kura dara brihnumus, pahwehtis winu dsihwā wihnā, par kuru stiprata pasaulē naw.“

Jaunawa isdsehra kausu lihds dibenam, un leels preeks atspihdeja winas fejā. Peedsehrufe no uhdens, tā no wihna, stipra un salda, wina raudaja un gawileja no preeka, flawedama Mahzitaju un praweeti, un dejoja rinkodama un ffdama plaukstās. Peedsehrufchee truli raudstās us winas dejam, un kaut tā fta plaukstam, nespehdami fetot tās ahtram rinkofchanas tempam. Un wini runaja:

„Ja, flawens wihns. Mahzitajs fin wihna wehrtibu.“

Baribas fargs un wezee nedsehrufchee weest nesaprata, par ko preezajās ar scho weenkahrscho uhdeni peedsehrufes meitene, un smehtneja par winas asaram un gawilem. Jaunlaulatee, isdsehrufchi ne masumu, fnauda un beeschi raudstās us smago tumšcho aiskaru pahreeju gukamistabā: winsch, jaunais wihrs, jau gandrihs neso nedfirdeja un neredseja; wina, jaunā seewa, kaunojās par to, ka Mahzitajs nedarija preefch winas brihnumu, un par to, ka winas jaunā draudse ne preezajās par kaut ko stundā, kad wisai jautribai japeenahkas titai winai.

Wina neredseja brihnumu, un winas nams buhs tukfchs . . .

Mahzitajs klust atstahja dsihres un ar Mahti nogahja tai namā, kur winu peenehma par nakti. Gelihgsmotā jaunawa sefoja winam un dseedaja, un gawileja, un dejoja un, nosfreedama Mahzitajam preefchā, krita ar seju pee semes un fshupstija Mahzitajam kahjas, un atkal dejoja, un smehtās, un raudaja. Kad aishwehrās aish Mahzitaja nama durwis eelihgsmotā jaunawa ar preeka waimanam isskrehja no pilsehtas, un wisu nakti guleja us mitras un

aitas sahles pee strauta, un raudaja no neissakama preeka. Saldi un fskani dseedaja pahrwinu lafhtigala, un smarschoja baltas un fahrtas roses, un swaigsnes weda pahrwinu sawu muhschigo rotaku sem augsto fferu musfkas.

No rihta atgreesās wina sawā namā, muhschigi eepreezinata un muhschigi apbehdinata no preeka un raisem, plafchām, tā augstās debesu fferas. Praweetoja par Mahzitaju un praweeti, smehtamās un raudot. Runaja par winu:

„Neprahgā!“

Schelloja. Bet ari fskanda, — sinaja, ka wina redseja leelus noslehpmumus un retus brihnumus, ka preefch winas atwehrās debesis, ka ar winu runaja Deews.

Tulk. J. Aiste.

Apfkats.

Nahja falna agrā pawafari. Latweefchu-wahzu weenosčanās ideja wehl naw paspehjuše laist dštkatas fatnes, kad ta jau, tā pat „Nigās Awiše“, kura ščo ideju paslahwigi lolojuše, atšibst, dabujuše smagu spehreenu. Nigās Latweefchu Beedribas wadoschee elementi ar Fr. Weinbergu, Fr. Großwaldu un Kraftkalnu preekšgalā pee pagahjuščām Nigās pilsehtas domneeku wehleščanam ar wahzeem noslehdša kompromisu, pehz kura 26 latweefchi (pawisam Nigās domē 96 lozekti), to starpā, finams, ari paschi kompromisa flehdsejt eetika Nigās pilsehtas domē. Pehz 1905. gada notikumeem latweefchu-wahzu islihgščanas ideja tautas masās jo nestimpatiska. Simpatiska wina ihsti nekad naw bijuše pateizotees latweefchu tautas wehsturiskai pagahnei. Fr. Weinberga un beedru islihgščana ar wahzeescheem teem tautas azis dauds kaitēja, jo waj katru lihgščanu ar wahzeeti latweetiš uffkata it tā nodewibu. Tas Fr. Weinberga pretineešem nodereja par jaunu zihņas eerozi pret Weinbergi, kuras tee wehl naw peedewušči ta isturesčanos pret sozjaldemokrateem, wispahri brihwibas kustiņas laikmetā. Tā isweizigi isleetojot wifus zihņas lihdselus pret Fr. Weinbergi sozjaldemokrateem un radikaleem ari isdewās paralisset Weinberga eespaidu tautā, kas bes ščaubam pehz brihwibas kustiņas neisdoščanās, buhtu stipri peenehmees, ja Fr. Weinbergs neween nebuhtu noslehdšis ar wahzeem kompromisu, bet kompromisa idejai uštahjees tā pretinees. Fr. Weinbergs tahdejabi, ja tas tik atbalstitos us latweefchu postitweem elementeem — us latweefchu masgruntneekem, mahju ihpafčneekem, wispahri us latweefchu mantigakeem elementeem, drošči ween zihnā pret sozjaldemokratiju buhtu panahzis dauds wairaf, nekā tagad, kur ta panahkumi ščai zihnā lihdsinas nullei. Ir tautā wehl legions tahdu, kas Fr. Weinbergim eetu lihdsi zihnā pret sozjaldemokratiju, bet kwi no Fr. Weinberga atraujas tabehk, ka tas brahfojas ar wahzeescheem. — Islihgščana waretu notikt tikai us weenlihdsigeem teešbu un peenahkumu pamateem. Islihdsjeem ari weenam otu jazeena tā fewi paschu. — Bet latweetiš wehl dibinati fajuhk, ka juhrā wehl jaetek dauds uhdēna eekam wispahri wahzeets latweeti tā fewi paschu zeenis. Wehl japahrwar ščai finā dauds aifšpreedumu. Wehl ari teešbu un peenahkumu taišnigā islihdsinaščanā eepreekšč janoteek radikalai pahrgrošibai. Wehl wehrtibas pamaltigi japahrwehrtē. Un no ščahdas gribas un eepreekščejas nepeezesčamas atšinas wehl wahzeeschi tahku. Tee, ščimbrihščam tik wehl atrod par derigu preekšč fewis, noslehgk ar tahdu latweefchu grupu kompromisu, lai droščaki waretu paturet faktisko wadibu sawās rokās. Tahdi wahzeeschu eekati un isturesčanās kopromisa idejas peekritejus tautas preekščā tikai kompromite un masina to eespaidu tautā. Ja wahzeeschi us ilgeem laikeem negrib isnihžinat kopā eesčanās eespehjamibu, tad teem wina isturesčanās paschos pamatos japahrgrōsa. — Dauds taišnibas tapehz Fr. Weinberga rakstā „Spehreens latweefchu wahzu kompromisa idejai“, kurešč nodrukats „Nigās Awišes“ 218. numurā un kuru šče wahrdu pa wahrdam nodrukajam.

„Wakarejās (21. septembra) Nigās pilsehtas waldes wehleščanas dewuščas spehreenu latweefchu = wahzu kompromisa leetai.

Kad pee pagahjuščām Nigās pilsehtas domneeka wehleščanam tika noslehgts kompromis starp latweefchu, wahzu un kreeru komitejam, tad formeli wareja weenotees tik par katrai tautibai peesčšramo domneeku škaitu, jo zefamos domneekus formeli šaišit wina kompetenzē, tas wehleščanas komitejam nebij eespehžams. Bet pee tam no latweefchu pufes tuhlit tika isteikts, ka latweefchu pilsehtas domneeku škaita pawairoščanai jafeko ari latweefchu preekščstahwu pawairoščana pilsehtas waldebās eestahdēs. Kas atteezas spezialī us pilsehtas waldbi, tad latweefchu preekščstahwi, lai neapgruhtinatu kompromisa leetu zaur pahrmehrigām prašbam, pagehreja fastanā ar tagadejo latweefchu domneeku škaitu wehl tik otra jauna latweefchu lozekka eezesčanu blatus weenam jau agrak tur eewehletam. Ščo latweefchu preekščstahwu pawairoščanu pilsehtas waldebās eestahdēs latweefchi atrada par wajadšigu, lai noslehgtais kompromis dabutu leelaku dšihwibu un waretu pastahwet.

Wahzu preekščstahwi pee kompromisa šarunam prinzipā pilnigi peekrita ščai latweefchu prašbai, tā ka par ščo prinzipu bij panahkta weenosčanās. Un tahlak, tā jau fajits, pee šarunam par kopejas domneeku kandidatu listes uštahdiščanas newareja eet.

Kompromisa flehdsejt pee wehleščanam protams uswareja: kopeji fastahdita kandidatu liste špošči isgahja zauri un tā pilsehtas domē nahza 26 latweefchu domneeki.

Bet leekas, ka pehz tam us wahzu pufes zehluščās domas, ka wina pee kompromisa flehgščanas gahjušči tahlak nekā wineem bijis wajadšigs un derigs. Wifas lihdsšinejās wehleščanas pilsehtas amatos, kuras dome isdarijuše, peerahdijuščas, ka us wahzu pufes nedomā kompromisa ideju tahlak attihstī. Nekahda latweefchu preekščstahwu pawairoščana pilsehtas waldbā no wahzu pufes naw tikufe peelaišta. Swarigakee gabijumi, kur ščis wirseens gaischi peerahdiješ, bijušči: pilsehtas krahkafes direktoru wehleščanas un wakarejās pilsehtas waldes wehleščanas.

Krahkafes direktoru wehleščanas jautajums muhšu awiše jau agrak tizis plasčaki pahrrunats. No krahkafes 8 direktoru weenam latweefchi preekšč fewim prašja tik weenu. Bet wina prašba netika eewehrota. Ščai gabijumā israhdijs ari starp latweescheem un wahzeescheem domu starpiba tahdā prinzipa jautajumā. Protī, us wahzu pufes aistahweja ušflatu, ka katrs pilsehtas amata wihrs pehz wina 4 gadu amata laika notezesčanās zefams no jauna, ja tas pats neatfakas, tā ka wafanze, kura waretu eezelt latweeti, pehz wahzu uffkata radās tik tad, kad tahds agrakais amata wihrs nomira, waj labpratīgi atlahpās, waj pee pahrwehleščanam isteiza, ka tas jauneewehleščanu nepeenem. Us latweefchu pufes turpretim aistahweja domas, ka latweefchu preekščstahwu pawairoščana deht winaš leelās nostihmes preekšč kompromisa us-

tureščanas isdarama neattarigi no augšminētā kontinuitates prinzipa.

Bet wahzu puses pilnīga atkāpšanās no kompromisa idejas israhdijs pēe wakarejam pilsehtas waldes wehlesčanam. Šoreis bij wakanze ari tať jehgumā, tā to šaprata us wahzu puses, un to mehr wahzu domneeki fleghti balsoja pret katru latweešču kandidatu, tā ka no teem neweens netika eezelts!

Pahrwehlesčanā nahza trihs pilsehtas waldes lozekki: Blumenbachs, Lehmans un barons Niewens. No sčhem trim weens, Lehmans, jau agrak bij pašnojis, ka winsč jauneewehlesčanu nepeenem, un to wakarejā sehde apstiprinaja ari pilsehtas galwa, tā ka te bij nenoleedsama „wakanze“. Kas atteežas us pilsehtas waldes lozekki Blumenbachu, tad tas šakumā ari bij pašnojis šawu atkāščanos no jauneewehlesčanas, tā ka te tad buhtu bijuse otra „wakanze“. Bet wehlať tas bij pahrgrošjīs šawu lehmmumu, un wakarejā domes sehde tika šnots, ka Blumenbachs peenem jauneewehlesčanu. Peħz ispaustām baumam, kuras foti tizamas, Blumenbachs wehlať tizis peerunats us palisčanu pilsehtas walde, lai nebuhtu diwas „wakanzes“ jo tad nahktos gruhtati aisbilinat latweešču neeezelsčanu. Tā tad leekas walbijuščas domas, ka weena tufšča weeta wehl nēka ne-nošimē, bet ka no „wakanzes“ war runat tik tad, kad diwas weetas ir tufščas. Šo prinzipu, protams, war ari wehl taħlať attihšit.

No wahzu puses par kandidateem us 3 zetamo pilsehtas waldes lozekku amateem tika uštahditi Blumenbachs un barons Niewens (bijušče) un G. Kerkowiufs (no jauna). No latweešču puses par kandidateem bij uštahditi Pehščens, Weinbergs un Reinfelds, pēe kam no latweešču puses bij nolemts, ka, zik drihs weens no sčhem kandidateem tiktu eezelts, atlikušče atteiktos no kandidateemas, jo latweešču prašja tik weenu jaunu amatu pilsehtas walde, tā wini to ari bij šawā laikā šinjušču pēe kompromisa šarunam. Te japeemin, ka pirms mineto latweešču kandidatu tā šatot „ofizialas“ uštahdišanas, bij notikuse priwata apweenosčanās, waj wahzeeschi newaretu ar latweeščeem weenotees par Grošwalda kandidaturu; bet peħdejā us wahzu puses bij atraduse noteiktu pretestibu. Lai weenosčanos neapgruhtinatu, tad us latweešču puses no Grošwalda kandidaturas atkāžjās, un uštahdija 3 kandidatus, no kureem wahzeeschi wareja isredsetees to, kursč wineem wišwairat likās peenemams. Latweešču domneeki buhtu bijušči apmeerinati, weenalga, kursč no wina kandidateem buhtu tizis peenemts, jo wineem no šwara nebij weena waj otra persona, bet latweešču preeščstahwibas pawairoščana pilsehtas walde. Zaur wairaku kandidatu uštahdičanu latweešču gribeja wahzeesčhem nahkt pretim, jo wineem zaur to tika dota eepēhja, isredsetees šew to patihlamako. Un tad nu, neluħkojot us „wakanzi“ un us latweešču pretimnahščanu, no wahzu puses naw atšibts par eepēhjamu peenemt nedš Grošwaldu, nedš Pehščenu, nedš Reinfeldu, nedš Weinbergi, tad neweens nešaubifees, ka wahzu puse negrib neweenu latweeti eezelt.

Te japastaidro, ka ščis domes 4 gadu laikā naw ša-

gaidama neweena jauna „wakanze“ pilsehtas walde. Pēe neweena no atlikuščeem waldes lozekkeem naw paredšama atkāščanas no jauneewehlesčanas, tā ka latweešču preeščstahwibas pawairoščana pilsehtas walde ščis domes laikmetā tagad eeraugama par galigi atmetu. Un to mehr no ščis pawairoščanas zaur weenu lozekki wahzu elementa pahršwaram pilsehtas waldebā nebuhtu draudejuščas nekahdas nopeetnas breesmas. Rigas pilsehtas walde (eestaitot pilsehtas galwu un wina beedri) pašahw is 11 lozekkeem, proti, is 9 wahzeesčhem, weena kreewa un weena latweešču. Ša nu wehl buhtu klať peenahjis weens latweetis, tad arweenu wehl pilsehtas walde buhtu bijušči 8 wahzeeschi un tik 3 newahzeeschi.

No wisa ta redšams, ka nazionalā kompromisa ideja us wahzu puses Rigā wehl naw warejuse eesaknotees. Šči ideja praša, ka noteek šinama dalisčanās pilsehtas pašwaldebibas warā. Bes tahdas dalisčanās kompromis naw ušturams. Nahrtiba, ka pēe pilsehtas wehlesčanam nēmas nekatas us tautibu, ir kahdas taħlakas nahkamibas ideals, kura šafneegščana domajama tik peħz kompromisa idejas ilgās nopeetnas pašahweščanas. Ščimbriššam nekahds nazionalis islihgums muhsu pilsehtas pašwaldebibas leetās naw domajams, bes ka pēe amata wiħru eezelsčanas pa dakať tiktu eewehrota ari tautiba.

Tā tad naw noleedsams, ka 21. septembra pilsehtas waldes wehlesčanas ir špehreens kompromisa idejai Rigā. Ar to, protams, naw šazits, ka ta isniħzinata us wišēem laikēem. Kompromisa idejai muhsu Baltiņas peekrať ir pahrať šwarigi meħrēi, wina muhsu šemei ir wajadšiga preešč meerigas šahrtigas attihšibas, un ščať šinā winať wehl šahw preeščā ilgs muhsčs un šwarigi ušdewumi. Bet ar kompromisa ideju ščimbriššam wišpahrigi wehl tik mas apradušči, no winaš wajadšibas wehl tik mas pahreežinajuščees, ka winaš pilnīga realisčana tik ar laiku buhs panahlama. Tagad mehs wehl atrodamees pahrejas laikmetā, un tadēš pirmais kompromisa zaurweščanas mehžinajums te Rigā wehl atduħrees us nepahrwarameem ščēhrščēem.

Galwenais ščēhršlis, peħz muhsu domam, atrodams eesč tam, ka wahzeeschi ščo kompromisu wehl neerauga par tik foti wajadšigu un šteidsamu. Wini wišu ščo latweešču šabeedribu, wišu ščo tā šaukto nazionalo islihgumu wehl nekem nopeetni. Un zik nosčehlojams tas ari nebuhtu, deemsčehl šafata, ka ščahdos apstahktos jauna žihna buhs wajadšiga. Peħz wakarejeem notikumeem atšihstams par newehrščamu, ka peħz 4 gadeem mums Rigā buhs wehlesčanas žihna us nazionala pamata.

Tik taħlu „Rigas Awife“. Wahzu preše atšahsta ščo Fr. Weinberga rakstu un šaka, ka Fr. Weinbergs „ais šaprotameem eemesleem“ pahrať ušbudinotees, gan winsč apmeerinuščotees jau patš šawā labā ween, wahzeeschi, tā to peem. apgalwo „Rigasche Rundschau“, pēe kompromisa fleħgšanas ščať šinā nēka neefot apšoljušču un Lehmana weetā par pilsehtas waldes lozekki wahzi ešot eewehlejušču tahdu k a p a z i t a t i (?) kahds ešot Georgs Kerkowiufs. — Negribam šče ismeklet kam tašniba, Fr. Weinbergim waj wahzu prešei tať šinā waj pēe kompromisa nosleħg-

šanas latweefcheem solits vrs waldes lozeklis waj ne, bet neaifflarot nemaš Kerkowiusa kapazitati nemalbišmees, ka tahda tikpat leela kapazitate drofchi ween buhtu bijuse atrodama ari pat jau tagadejo latweefchu domneeku starpā. Ja wahzeefchi katru islihgšanū pat attahlakā nahkotnē gribeja darit par neeefpehjamu, tikai tad tee wareja tā isturetees, kā tee isturejufchees nedodami wairakeem latweefcheem weetas pilsehtas walde. Moralisti teem latweefchu domneekem wakeja waldes lozeka weeta bija jadod wifadā sīnā. Ja latweefchu radikālā prese aif nespimpatijas pret Weinbergi par pehdejā neidošanas ari preezajās, tad wahzeefchi tomehr war buht drofchi, ka tahda wīnu politiski tik neprahiga istureschanās jau tā pretigo kompromiſa ideju padara par neeefpehjamu. Tahda wahzu istureschanās nowedis wīnus pašchus pee ta, ka tad, kad wīni un kompromiſs buhs dšhwības jautajums, latweefchi pee ta wairs nebuhs peedabujami, pat ne tik konserwatiwi elementi kā Fr. Weinbergs ar beedreem. No Fr. Weinberga waj kahda zita eetifšanas pilsehtas walde mehš preefch latweefcheem, sinams, leelu leetu nesagaidijām, tas mums nebuhs jausswer, bet kompromiſa ideja, kura wairaf wajadfiga wahzeem, zaur to stipri zeech. Waj ta naw tihra liffena ironija, ka wisa weetejā wahzu prese pastahwigi barojās no „Rigas Awises“, latweefchu leetās teem Weinbergs ir tihri waj absoluta kapazitate, bet pilsehtas walde tee flatas pehz zitas kapazitates. — „**Wahzeefchi atlaiſch sawu mori**“. Tā 219. numurā ſchāi leetā iſſafas „Latwija“, kura par to stary zitu rakſta ſefofchi:

Politikā pateizibai naw weetas. To 21. septembri attal reiff dabuja Frijis Weinbergs peedſhwot un eetuhtās tahdā pat ſtahwolli, kā moris, kurech ſawu peenahkumu iſpildijis, war eet. Weinbergs pat tifa eets: neweens no uſſtahditeem latweefchu kandiateem, un patis Weinbergs ari ne, neetifa pilsehtas walde, kaut gan Weinbergs pee kompromiſa noſlehgšanas zeechi bijis iſſtaulejēs, kā pilsehtas walde jateetot wehl weenam latweefim eefſchā. Wareja jau ari zeret uſ direktora amatu bankā, bet tur nu wahzeefchi wehl wareja ſchā tā iſwairitees, un Weinbergs patureja ſew zeribu uſ weetu pilsehtas walde — un eekrita attal ar wifām ſawām zeribām. Wahzeefchi laifam, filofofu tautas preefchſtahwi buhdami, buhs analiſejuſchi kompromiſu tehwa motiwus un par galweno dšinelli uſ kompromiſa noſlehgšanu buhs atradufchi flitas weetas medifchanu un Geſtunnungslumperi. Un tahdos gadījumos wahzeefchi mehds leetot paſiſtamo iſteizeenu par mori. Silta weeta! Un tā ka to neweens latweets nedabuja, tad „Rigas Aw.“ ſawā 21. ſeptembra numurā iſſaidro: „Tā tad naw leedsjams, kā 21. ſeptembra pilsehtas waldes wehleſchanas ir ſpebreens kompromiſa idejai Rigā.“ Bet tikai Rigā, jo zitur Weinbergs kompromiſa ideju wehl grih augſtu turet, jo ta wehl „neefot iſnihzinata uſ wifem laikeem, jo tai Baltija eſot wehl pahraf ſwarigi mehri“. Mums nu gan ſchkeet, ka kompromiſa idejai ſchimbrifſcham wareja buht tikai weens ſwarigs mehriſis — Weinbergi eefſhdinot paugſtātā flitā weeta, no kureenes tas ar leelaku ſwinibu waretu peekoſt ſawu praweeſcha amatu.

Tagad gaiſchi peerahdijās, ka wahzeefchi ar teem kompromiſem jokus ween dſen, jo newar tatſchu nopeetni ſlehg kompromiſu ar to, kuru netura ſew lihdfigu. Un kā wahzeefchi uſ latweefcheem flatas un par to wīni pašchi ſewi tura, to tai pašchā pilsehtas domneeku ſehde iſteiza pilsehtas galwa. Par ſchahdeem uſſtateem war brifneetes, bet tee ir tatſchu: pilsehtas waldes uſdewums newarot buht kahrtigi un leederigi iſleetot wifos ſhtumos pilsehtas naudas, bet . . . Bet kas tad? Atleef tikai perſoniſtas intereſes, un ſchāi sīnā tad wahzeefchi neatſchiras no ſawa paſalpigā gara Weinberga.

Un tā ka Weinberga jautās zeribas nepeepildijās, tad „**pehz wafarejeem** (21. ſeptembra) **notifikumeem atſiſtams** par nenowehrſchamu, ka pehz ſchetreem gadeem mums Rigā buhs wehleſchanas zihna uſ **nazionala pamata**“ nazionala pamata“ (paſtrihpojums „Rigas Awises“). Weinbergs paſludina kuru ſaweem lihdfſchinejeem beedreem! Un tapehz ween, ka flita weetina wīnam pagahjufe ſezen. Wahzeefchi pee ſewis nomās nelahgu domu, par kahdu tur „lumpereju“. — Nu, labi, Weinbergs raudſis ſew flitās weetinas ar waru eefurmet, tikai jafchaubas, waj wīnſch pee ſchās Plewnas buhs tas iſhtenais Todlebens.“

Par Baltijas domenu waldes preefſchneeka palihgu Roſingowa weeta ezejtis Witebſkas domenu waldes preefſchneeka palihgs walſiſpadooneeks Roſchins.

Kurfeme, kā „Kurſemes Gubernas Awisē“ iſſnots, turpmak tomehr **iſmaksās atlihdſibu par ſirgeem**, kureus nogalinās kā ſaſlimuſchus ar eenahſcheem. Atlihdſibu ſchogad un nahkofchu gadu dos: par ehſeſeem ne wairaf par 250 r., par ſirgeem un kehweem ne wairaf par 170 r. Sai atlihdſibu dabutu, ir jaeewehro min. awiſes (Nr. 73, 74, 75) nodrukatee noteikumi, ſtary zitu, ka par eenahſcheem japafino polizijai waj weterinarahrſtam 1—4 beenu laikā pehz ſehrgas pamanifšanas (ſtatotees pehz tahluma un ziteem apſtaſſkeem). Atlihdſibu nedos ari par tahdeem ſirgeem, kurei ſlimi eemeſti no žitām gubernam. Noteikumi nahſ ſpehta mehneſcha laikā pehz wīnu treſchās iſfludinaſchanas gubernas awiſes (tas laikam buhtu no 23. oktobra). — Kā dſirdams, preefch minetām atlihdſibam Kurſemes gubernai tagad eſot 94.000 rbl. leela ſuma.

Zelgawas pilsehtas domneeku wehleſchanas leetā, kā „Tehwija“ ſino, panahkta weenofchanās ſtary latweefchu un wahzu wehleſtaju komiteju. Par kandiateem uſ domneeku amatu kopigi uſſtahditi ſchahdi lungi: f. Vachs, M. Behrſinſch, K. Berris, barons fon Behrs, ſon Bläſe, Weſtermans, Wiſe, Wilitſis, K. Haacks, barons ſon Haarens, W. Halls, barons ſon Habns, G. Gauderers, J. Hejſters, J. Hertels, M. Gobinſch, H. Holz, K. Graudinſch, barons Fr. ſon Hülleſems, G. Dannenberg, G. Döhrings, barons G. ſon Drachenfels, P. Dutſchens, D. Sadde, D. Semmels, S. Sommerfelds, A. Karlhoffs, D. Kleinbergs, L. Kreflers, A. Krufe, Fr. Kriſkners, Linde, K. Melwils, Fr. Mühlenbachs, M. Reſadomows, K. Pauluks, barons F. ſon Rahdens, barons L. ſon der Roop, barons M. ſon der Roop, H. Stuthaus, Dr. D. Spehlmans, Dr. P. Strautſels, K. Trampedachs, Ed. Ullmans, A. Friſchmans, K. Zaunbergs, A. Schwarzenaus, J. Schiemans, G. Schmidts, H. Stellmachers, A. Stengels, Ed. Tulenberg, H. Eplee, Sch. Jakobſons; par domneeku amata kandiateem: A. Bergs, K. Gebergs, barons K. ſon Grothufs, K. Gramkau, W. Kleinbergs, P. Kundſinſch, barons Chriſtians ſon Oſten-Sadens, J. Puſits, P. ſon Nüdigers, J. Schillings, K. Zeiters.

Kurſemes ſawſtarpeja apdroſchinafšanas beedriba pret nelaimes gadījumem. Beedribas noluhſs, kā laikrakſti ſino, ir ſneegt palihdſibu nelaimē krituſcheem laufſrahdneekem, weenalga, zaur kā wainu ari nelaimē nebuhtu notituſe. Beedriba iſmaksās zeetufſchajeem ahrtſefšanas naudu un ſinamu atlihdſibu, pehbejo iſmaksās ari peederigeem, ja patis nelaimē krituſchais nomirſt. Beedribā war eefſtahtees katrā laikā. Pirmats apdroſchinajums flaitas no eefſtaſchanās lihdf nahkofſcham 23. aprilim, un pehz tam arweenu uſ weſelu gadu, no 23. aprifa lihdf 23. aprilim. Tuwatas ſinas dabonamas beedribas biroja, Se Ig a w a, Palejas eelā Nr. 32, pagalmā, 1 trepi, telefons 289. Weikala ſundas darbdeenās no plſſi. 11—2.

No Tufuma. Rā par „revoluzijas atskanam“ wahju prese ſino par ſekofcheem diwi gadijumeem: Wez = Auzē arefleti nesen un nowesti Tufuma zeetumā trihs ſtrahdneeki, kuri esot 1905. gadā peedaliuſchees revoluzijā, bet wiſu laiku lihds ſchim dſihwojuſchi meerigi un netrauzeti. — Tufuma zeetumā eemedis ſtiprā apſardſibā un perſonigi weetejais aprinka preeſchneeks „diwas jaunās damās no latweeſchu inteligenzes, Kleinhofa, Kreizberga iſdes, moderno meiteņu gimnaſiju audſeknes“. Abas jaunawas dſihwojuſchas uſ lauteem un bijuſchas puſchjojuſchas Irlawas kapſehtā ſahda Tufuma revoluzijā krituſcha realkolneeka ſapu ar ſarſtanu karogu, uſ kura rakſtits „Slawa krituſcheem, lahſis ſlepſawam“.

No Baſes. No domenu waldes ſche komandets mehrneeks, kas noſwer weetejo Mihwas upi, kuru nahkamā gadā rakſhot taiſnā linijā peežas pehdas dſitu un ſeſchas platu uſ krons rehſina, zaur ko apſahrtejas muiſchas un ſaimneeku pļawas ſtipri uſlabofees, jo lihds ſchim upe bij toti aiſlaidta un duklaina, tā kā ſlapjās wafaras nebija eeſpehjamš pat eet.

Riģas Latweeſchu Beedribas Sinibu Komifijas ſehdi peektdeen, 25. ſeptembri wadija preeſchneeka weetneeks, redaktors J. Kalniſch. Raſtwedis, ſwehrinats adwokats J. Sahlits nolaji to ſtudentu wahrduš un ſihlas ſinas par teem, kuri luhguſchi ſtipendijas tekoſchā ſemestri. Tahdi, kuri dabuja ſtipendijas jau pagahjuſchā ſemestri bija: no Riģas — 6, no Verbataš — 5, no Peterburgas — 2 un no jauna ſtipendijas luhguſchi: no Riģas — 10, no Verbataš — 6, no Peterburgas — 4 un no Maſkawas — 6 ſtudenti un 2 Kijewas augſtkolas ſeeweſchu kurſu apmekletajas. Iſdodamas bija 16 paſtahwigas ſtipendijas, bet tā ka luhdſeju bija tirdaudš, tad preeſchneeziba bija atſinufe par wajadſigu peeſchſirt wehl 2 jaunās paſtahwigas ſtipendijas jeb kopā 900 rbf., kuru atſinumu ſapulze peeſehma. ſapulze nolehma iſmakſat 11 ſtipendijas no pag. ſemestri ſtipendijas dabujuſcheem ſtudenteem un atſtahj 2 ſtipendijas reſerwē preeſch teem 2 ſtudenteem, kuri gan bija luhguſchi atjaunot wineem maſſatās ſtipendijas, bet nebija eeſuhtjuſchi ſinas par ſawu ſtudiju ſemem. Mengeſa ſtipendijas puſt ar 125 rbf. peeſchſihra Wiktoram Egliſcham ar wiſam pret J. Sibirka balſi. Behdejais bija pretim aiſ tam, ka Egliſis nokritiſejis Sinibu Komifijas wafaras ſapulzes literaturas fondu. Mengeſa ſtipendijas otro puſt ar 125 rbf. peeſchſihra augſtkolas kurſu beiguſcham un ſawas ſtudijas tahtak turpinajoſcham Bilſehtneekam Riģas politehnikā. Tā ka ſtipendiju bija luhdſis ari kaħds no nelaiķa Mengeſa radineekeem, tad iſzehlās jautajums, waj nepeeſchſirt tam weenu puſt no Mengeſa ſtipendijas. Behz plaſchakas pahmainas iſſchſihra ſcho jautajumu atraidoſchi, bet peeſchſihra minetam radineekam 40 rbf. no paſtahwigām ſtipendijām; jo Mengeſa ſtipendijas iſſtenibā nolemtas preeſch augſtkolu kurſu beiguſcheem un ſawas ſtudijas tahtak turpinoſcheem luhdſejeem. Subra ſtipendijas dabuja pag. ſemestri Titmans un Burinſch, kuri bija luhguſchi atjaunot winas ari tekoſchā ſemestri. Nolehma Titmanim atjaunot, bet Burinam reſerwet, jo pehdējais nebija peeſubtihijs ſinas par ſawu ſtudiju ſemem. Laſdina ſtipendiju peeſchſihra Frankmanim Riģā. No paſtahwigajām 5 wehl bruhwajām ſtipendijām peeſchſihra: Wirsneekam Maſkawā, Siltsam un Budinam Verbataš, Krawinam Peterburgā un Burdſinam Maſkawā. No weenreifejam ſtipendijām peeſchſihra jaunajem ſtipendiju luhdſejeem: Riģā — 200 rbf., Peterburgā — 150 rbf., Maſkawā — 200 rbf. un Verbataš — 200 rbf. Tā pawijam peeſchſihra paſtahwigās un weenreifejās ſtipendijas 1690 rbf.

No Sinibu Komifijas Wafaras ſapulzem eenemti 230 rbf., no kureem atliuſchees 211 rbf. 35 ſap. — Par Sinibu

Komifijas preeſchneeku eezeħla lihdsſchinejo preeſchneeka weetneeku, redaktoru J. Kalniņu, bet preeſchneeka weetneeka eezeſchānu atlika. ſapulze bija kħaht ſilologijas profesors Schmidts, kas reſereja par ortografijas nodibinaſchānu ſinifkos rakſtos. ſapulze ar dſihwu intereſi nolauſijas reſerata. ſapulze ilga no pulkſten 9 lihds 11¼ wafarā. „L.“

Peenſaimneeku ſapulze Riģā. Plaſchaka peenſaimneeku ſapulze teek notureta Riģā 4. oktobri pulkſten 10 preeſch pušdeenas Dſeedaſchānas Beedribas „Notoš“ telpās Kurmanowa eelā Nr. 3 ar jaunu peenſaimneezibaš riħtu demonſtreſchānu un wairakeem preeſchneeku meem par loptopibu un peenſaimneezibu. Darām zeen. intereſentus uſ ſcho ſapulzi uſmanigus.

Krons meſchfargu leetā. Pirmdeen, 21. ſept., Riģas apgabalteefa iſſpreeda pirmo meſchfarga prahwu notām, kuras atrodas apgabalteefā. Rā ſinams, Grinberga leetu ſawā laiķa apgabalteefa iſſpreeda Grinbergim par ſlittu un wiſch prahwu winneja tikai augſtakās inſtanzes. Tagad turpretim ari Riģas apgabalteefa noſpreeda meſchfargam par labu, neſkatotees uſ plaſchajeem iſſtaidrojumeem no domenu waldes puſes pret ſw. adwokata Alberta aiſrahdijsimeem. Iſſpreeda meſchfarga Freimama leetu deħt Iſchabu mahjam, atſiħſtot Freimanim dſimtssteefbas uſ wina mahjam un uſleekot kronim teeku iſdewumu ſamakſu.

„D. M.“

Riģas apgabalteefas 1. friminalnodakas ſehdē 18. ſeptembri iſteefaja ſchahdas apſuhdſibas: 1) pret Katlakalna pagasta peederigo Mikeli Sprugi (37 g. w.) un Mikeli Striki (30), par laupiſchānas eebrotumu. Abi ſchee apſuhdſetee kopā ar mehlat aiſbeħguſcheem Martinu Sahgeri un Jahni Andersonu un žitam neiſſinatām perſonam 28. now. 1905. gadā eebrukufchi 1. Riģas oſtas waldes eeziſni, Maſ-Sumprawas muiſchā, kur nolaupijuſchi oſtas waldes matroſchu wezakajam Selifonowam revolweri un muiſchas arendatoram Kofſeldam biſi, tā ari oſtas waldes revolweri un ſobenu. Abus apſuhdſetos peerahdijsimu truhkuma deħt attaiſnoja.

2) Kaħds Karlis Freimans bija apſuhdſets par to, ka nakti uſ 29. jultju 1905. g. uſ Krahſotaju eelas kopā ar žiteem uſbruzis poližijas kaħtībneekam Wikentijam Kojewam un to peeſahwis, tā ari turpat iſ revolwera iſſchahwis uſ naktſfargu ſchadowſku. Freimani atſina par wainigu tikai poližiſta peełauſchānā un noteefaja uſ trihs mehneſcheem areſtā.

3) Stufmanu pag. ſemneeku Witi un Kałzenawas Peteri ſtuju par ſirgu ſahdſibam nakti uſ 26. auguſtu pag. gadā Behſu aprinka Saufnejas pagastā, noteefaja uſ nodoschānu noſeedsneeku pahrmahziſchānas nodatās — Witi uſ 1 gadu, bet ſtuju uſ 3 gadeem un 6 mehneſcheem. „R. A.“

Attaiſnots. Niſleegtās „Seemehlahſmas“ redaktors iſdewejs (tagadejais „Wahrpu“ iſdewejs) J. Meefis-Meſewſkis bija peħrnā gada dezbembri no Selgawas apgabala teefas par apmełoſchānu preſe noteefats uſ 2 meh. zeetumā. Suhdſibu bija zehlis kaħds Maſkawas-Wentſpils dſelſžeta meiſtars Flachs par koſpondenži, nodrukatu „Seemehlahſmas“ 38. numurā, kurā bija rakſtits par kaħdu J., kurſch nehmis no ſtrahdneekteem kufufus. Noteefataš nebijiš ar ſcho ſpreedumu meerā un pahrfuhdſeja to uſ Peterburgas teeku palatu, kur 18. ſeptembri ſchi leeta nahja otrreiz iſteefaschānā. Teeku palata atħehla Selgawas apgabalteefas ſpreedumu un J. Meefis-Meſewſki attaiſnoja. „W.“

Liwadija, 26. ſeptembri. Iħpaſchu turtu ſuhtneezibu 26. ſept. peehma audienze Wina Maĵestate Kungs un Keiſars. Geraduſes Liwadija, ſuhtneeziba eegahja pils ſahle, kur wina ſaneħma galma miniſtris Frederiks, ober-

hofmarschals grafs Bentendorfs, beschurejofchais fligel-adjutants Polowzew's. Behz peeteitfchanas Keisara Majestatei, ka ir eeradufes fubtneeziba, turku fubtnis Rifat pafchâ, generalleitenants Nafim pafchâ peenemti audienzê. Blift. pusweenâ leelâ pils ehdamistabâ, klabtesot Keisara Majestatei, noturetas brokaftris, kas bijufchais klabtas preefch 24 personam. Zentra weetu eenehma Keisara Majestate un winam par labo roku sehdeja Rifats pafchâ un Leelnafs Dmitrijs Pawlowitfchs, bet kreifâ pufe — Nafims pafchâ. Keisara Majestatei pretim weetu eenehma galma ministrs hofmeistars Szwofkis, turku kabinetâ preefchneeks, ahrleetu ministrs Tigrans-bejs, pa kreiff — kreewu fubtnis Konstantinopolê hofmeisters Tfcharikows. Behz tam pee galda weetu eenehma generalfchtaba majors Dschebils-bejs u. t. i. Behz brokafsta fubtni Rifats pafchâ un generalleitenants Nafims pafchâ tika peenemti audienzê pee Wina Keisarifkâs Majestates Keisareenes Aleksandras Feodorownas.

Waldojchâ Romanowa nama trihsimts gadu waldibas jubilejai par peeminu Kostromas pilsebtâ zels peeminekli. Dahwanas peeminekka zelschanai peenem wisâs walfts rentejâs.

Peterburgâ bija jawehl walfts domneeks Kotubafina weetâ, kuram bija jaisfthjâs no domes. Gewehlets atkal kadets un schoreif bijufchais semkopibas ministrs un bijufchais otrâs walfts domes lozeklis Kutlers, kufsch dabujis 12,461 balff. No ziteem kandidateem dabujufchi: Sokolows, kreifais, 4677 balffs, Gribojedows, ottobristis, 3951 balff, Kusmins-Karawajews, bespartejifks — progresifis, 1799 balffs un Bulazels, labais, kreewu tautas faweenibas (Dubrowina-Purifchewitfcha partijas) lozeklis, 1242 balffs. — Weena balff walfts domê wairaf waj mafaf, finams maf fwer, tomehr jafafa, ka Kutlera ezejfchana nofshimê kadetu leetu moralifku uswaru, kas fawukahrt daris eefpaidu ari uf walfts domes darbibas gaitu. Ari waldibai buhs ar to jarehinas, ka kadetu eefpads aug un ottobristu — mafinas. Kutlers ir labs agraru apstahtku pafinejs.

— Jaunâ dramatifkâ teatri, israhdot 20. septembrî Andrejema „Muhfu muhscha deenas“, otrâ zehleenâ, kur Olga Nikolajewna, bihdamâs no mahtes, atstahj Gluchowzemu un aiseet fewi pahrdot fweefham wihreetim, — parterâ kahdam wihreetim un kahdai jaunai meitenei reisê usnahza hisferifki krampji. Teatri atfkaneja fkati kleejseni un breefmiga waimanafchana. Wihreetim kleejsot, publika domaja, ka iszehlees ugunsgrehks. Ustraukums bija tik leels, ka israhdi wajadseja pahtraukt. „P. T. A.“

— Senators S. Rowatenffis, tas pats, par kura dehlu (korneta un pafcha) schaudifchenu uf Nadeschdinfkas eelas fawâ laikâ tifdauds runaja un rakfija, kahdu rihtu atrafis fawâ gultâ noschahwees. Mahjneeki schahweena naw dsirdejufchi. — Stahsta, ka Rowatenffis noschahwees ar to pafchu brauninu, ar kuru wina dehls kornets tik bramანიგი schaudija uf Nadeschdinfkas eelas. Melaitka materialee apstahkti bijufchi pawifam neapfkauwfchami. Rowatenffis dshwojits glufchi weens pats, nemihlejis fatifkmes. Ari wina otra feewa nebijufe pee wina (pirmâ feewa, dftim. knase Zulufidse, no wina atfchkihras un apprezejâs ar tagadejo walfts domes presidentâ palihgu Meindorfu). — Sem nelaitka pagalwoja atrafsta wehstule, kurâ winfch luhds, neweenu pee wina nahwes neapwainot.

Nowgorodâ, 25. sept. No Peterburgas fche atbraufschajam Kusnezowa-Dwetschfina fabrikas pilnwarneekam nosudufchi zekâ 50,000 rbk. Attaitot tfchemodanu, kur winfch naudu bija noglabajis, atrada titai 4 pudeles alus.

Kalugâ, 22. septembrî. Polejas fahdschâ 3 laupitaji eelaufufchees basnijâ, fahfijufchi basnizas fargus un pamehmufchi daschadas basnizas leetas. Behz tam tee eelaufu-

fchees garidsneeka mahjâ, kur pamehmufchi naudu un garidsneeka meitu selta leetas un aifbehgufchi. „P. T. A.“

Jelisawetpolê, 23. sept. Muchâ stipra leetus deht iszehlufchees plubdi. No pluhdeem israuti tilti un fagahsti dauds namu. Saubejumi eewehrojami.

Jaltâ, 23. sept. Atbrauja ahrleetu ministrs Szwofkis un kreewu Konstantinopoles wehstneeks Tfcharikows.

Sarkowâ, 22. sept. Muifchneeku fapulze nolehma ifflehgt no muifchneeku kahrtas pirmâs domes lozeklus Rowatefki, Gredeskulu, Sintwarewu, Deraliju un Swanizki, kuri parakftijufchi Wiborgas uffautumu. „P. T. A.“

Ahrsemes.

Turzijâ zihnas par un pret konftituziju daschados weidos wehl arween turpinas un winas ilgs, seefas, wehl labi ilgi. Turziju apdshwo daschadas tautibas. Nemeena ween no winam labprahst kufhtu patfahwiga. Winas nu tapehz uf labu laimi ismehgina waj apstahkti wimu zenteeneem tagad naw isdewigi. Jaunturku rihziba ari ir tahda, ka neturki war justees zerikâs, kahdas teem bija atteezibâ uf konftituziju, wihlufchees. Westurki atkal newar un newar apradinatees ar domam, ka atzeltais Abduls Hamids wairs nebhju wimu waldineeks. Nemeers un zihnas tapehz walda wisâs Turzijas malâs, lai gan newar leegt, ka wisâs fihmes rahda, ka jaunturki galu galâ tomehr patures wirsroku. Bet schimbrihsham zihnas wehl farstas. Szejhlfchees pret turkeem ari drufi Libanonâ, kurti Derfimâ, albani Albanijâ, bet wisniknafas un nopeetnafas zihnas iszihna tagad Semene, kur starp arabeefcheem un turkeem (turku kara fpehtu) bijufe tik leela kauja, ka eewainotu un fritufchu abâs pufes efot kahdi 7000. Turku waldiba uf Semenu wehl fuhdot 7 bataljonus faldatu, bet jafchaubas waj ar teem wehl peetiks, jo arabeefchi, kurti zihnas pehz Arabijas patfahwibas, ir nopeetna un duhfchiga tauta.

Marokâ spaneefchu zihnas pee Melilas ar kabiteem draud iswehrstees par spaneefchu karu ar wifu Maroku. Spaneefchi zihnu fahumâ domaja, ka Marokas fultans Mulejs Hafids, eewehrojot, ka ta stahwofkis wifai nedroschs, nezels tâ fatot ne aufchu augfchâ, ja spaneefchi kreetni pahrmahzis kabitus un nogreefis kahdu Marokas datu preefch fewis. Bet Muleja Hafida nedroschais stahwofkis taifni to leefas fpeescham uf pretofchanos eiroppeescheem. Marokani eiroppeeschus wislabaf buhtu eedfinufchi wisdftakâ pekê. Katra wimu fultana energifkaka ufstahfchanas pret fahoditajeem baltajeem wimu padara popularu, katra peefahpfchanas semê fazel ihgnumu. Mulejs Hafids talab wimas ar wahrdeem wifadi promoze eiroppeeschus. To daridams winfch pehz atzeltâ turku fultuna Abdula Hamida flawenâ parauga fpekule uf leelwalfstju fawstarpeju nefatizibu un nenowihdibu. Awife „Matin“ fiao, ka pa wifu Maroku fludinot pret spaneefcheem fwehto karu. Kahds Omars Metalfi zekojot apfahrt un Muleja Hafida wahrdâ ufajzinot wifus tizigos uf karu pret kristiteem. Kâ jau tahdos gadijumos parafis, tad, lai kaudis weeglat fajuhsminatu, tos ari wifadi maldina. Tâ dedftigais musfnatajs peemehram starp zitu stahstot, ka Mulejs Hafids uf Melilu jau aifsubtijis milffigu kara fpehtu, kufsch spaneefchus gan fakaufchot kâ neetus, bet labaki un deewam patihkamaki buhfchot, ja wifk tizigee pret kristiteem fazeltos. Paradise ikweenam, kas eefchot karâ pret kristiteem efot drofcha. — Kabiti ari tizot, ka Mulejs Hafids teem eefchot palihgâ un pehz dascham finam Marokas fultans uf Melilu kabiteem paligâ ari jau aifsubtijis 15,000 faldatu. Sa tâ, tad ihfis spaneefchumarokanu kufsch waj neifbehgams. Gruhtu tahdâ gadijumâ no eejaufchanas atturetees buhtu fewisfchi frantfcheem, kurti

Maroku usfkata par tahdu walsti, kurā wineem, fran-
tšheem ihsti peenahkas spehlet kunga lomu. Jadomā, ka
frantschi tad nems sawā „apfardibā” to Marokas datu,
kas robešhojas ar Alšchiru. Tā Maroka wehl war faktiski
tikt isdalita starp frantscheem un spaneescheem. Franzi-
jai, šaprotams, tittu lauwas data. — **Japanas** eespaids
Ķinā pastahwigi peenemas. Is japanu galwas pilsehtas
Tokio šiao, ka japanu waldbiba atwehlejuse 6 milj. jenu
kasarmu zelschanai Mandšurijā pee Korejas robešam.
Seemel Amerikas Sawenoto Walstju waldbiba
pehz „Morning Post” šinam is Waschingtonas, nolehmufe
isfazi protestu pret to japanu-ķineeschu lihuma datu, pehz
kuru kalnrubņneeziba gar Antungas-Muldenas un gar
Deenwidus-Mandšurijas dšelszetu peesčirta weenigi
japanu un ķineeschu ismantotajeem un Santajas un
Fuschumas ogfraktuwes atdotas weenigi japaneeem. —
Anglijā budšeta leetā, ka finans, izsehtes kriše.
Lordi ar Rošberiju preesčogalā usstahjas pret Aštwita
ministriju, ka ta semes ihpashneekus par daudš apfaujot
ar nodokšheem. Karalis Eduards nu zensčas naidigos
elementus sameerinat. — Par **Adrijas** pilsehtinu pahwešs
isfludinaja interdikt, kam par zehloni bijis tas, ka eedšh-
wotaji peekahwuschi sawu biskapu. Leeta lubt ta, ka
basnizas walde nolehmufe atzelt biskapa sehdekli Adrijā un
Adriju peeweenoit kaiminu biskapa apgabalam. Adrijas
eedšhwotaji to usluhkojuschi ka winu pašemoschanu un kad
biskaps taishees Adriju aistah, tad pilsehtinas eedšhwotaji
to apšwaidijuschi atmeneem. Adrijā par interdikt laifu
jaapfluhst wišeem swaneem, newar notikt deewkalposchanas
u. t. t. Par Adrijas isflehgšchanu no kristigas basnizas
seeweetes efot gluschi šatreektas, bet mihreeschi sawas behdas
raugot nosližinat — wibnā. — **Austrijai ar Unga-
riju** pastahwigi jaribwejas. Ungari usstahjas arween
bramanigati, grib spehlet waj wisur galweno lomu, lai
gan ungaru Austro-Ungarijā samehrā peem. ar šlawu
tantibu peederigeem nemas naw tik daudš, ka tee waretu
tā isturetees. Bateesbā ungari kunga lomu spehle tikai
pateizotees Austrijai, kuras wahzu eedšhwotajeem nepatittu,
ka šlawu elementi, kuru ihstebā wairat, palittu pahrat
stipri. Tapehz Austrija labat zeesčas ar ungareem, aš
kureem wismas nestahw tik spehzigā walsts, ka Kreewija
aš šlaweem. Bet ungari sawās prašbās arween eet
tahkak, tā ka beidsot tomehr war nonahkt lihds katastrofai.
Ungari ihsti isheet uš pilnigu neatkaribu no Austrijas.
Wini negrib wais kopeja kara spehka, grib ari šaimneezijā
šinā no Austrijas buht tik neatkarigi, it ka Ungarija buhtu
pilnigi patšahwiga walsts.

Wine, 6. okt. (23. sept.). Iščechi nodomajuschi
šarhtot Wine 19. oktobri, ka parlamenta atklahšanas
deenā, leelu gahjeenu, lai peerahditu, ka Wine naw weenigi
wahzu pilsehta. — Šhe atklahja šarptautisko konferenzi
seeweeschu tirdsneezibas apšaroshanai.

Parise, 7. okt. (24. sept.). Šchwistijā, Parises
tuwumā, eesahkuschās gaisa kugotaju šazihštes. Peedalas
wairat par 40 gaisa kugotaji. Šazihštes ilgš 2 deenas.
— Kara spehka pulwera noliktawās Buschā pee Karbelas
eksplodeja beduhmu pulweris. Weens štrahneeks nogali-
nats, 5 eewainoti, starp teem 2 nahwigi.

Alē, Alais 7. okt. (24. sept.). Molšera ogfraktuwēs
notika gaseš šprahšseens, no ka galu dabuja 5 personas,
2 eewainoti. Lihds wakaram šrakā 2 lihšus.

Londonā, 6. okt. (23. sept.). Šhe isdota grahmata
par Belgeeschu breesmu darbeem Kongo walsti. Rahds
mishonars, kusch ilgus gadus Kongo walsti usturejees,
šahsta, ka winam efot peerahdijumi par tahdu 1000 eedšimto
notauschanu zaur Belgeescheem.

Wine, 8. okt. (25. sept.). „Golos Moskwi” šiao par
tahdu breesmigu nelaimes gadijumu Belskā, Šchlešijā.
Pilsehtas teatri pa šrahdes laifu šagahšās greesti.
Eewainotas ap 40 personas; weena seeweete saudeja prahtu.

Grazā, 6. okt. (23. sept.). Landtaga šchās deenas
sehde wahzu deputati atšahja šahli, kad semes preesčneeks
eesahka lašt tahdu interpelaziju šlowenu walodā. Šehde
tika pahtraukta. Ari pehz sehdes atjaunoschanas wahzu
deputati nerahdijās šahle, kadeht sehde bij jaslehdš.

Muhšu bildes.

Pašneedsam ari šchoreis wairat Rigas buhwes. Dri-
nalā Melngalwju nama buhwe weena no wežakām Rigā.
Melngalwju nams želš 1330.—1334. g. un nodereja ka
masās un no 1477. gada ka leelās gildes šapulžes meeta.
Rigas raštufs buhwes 1750.—65. g., treschais šahws
želš 1848.—50. g. Raštufi tagad atrodas diškontobanka
un pilsehtas biblioteka. — Brunneezibas nams sawā taga-
dejā weidā buhwes pehz arkitektu N. Pšluga, M. Baumana
un D. šon Štwersa kopeja plana. Brunneeku namā dšhw
Widšemes landmarschals, residuešchais landrats u. t. t. —
Kas wiš šchāi namā par muhu likteni naw špreestis. —
4. oktobri (21. septembri) Bernā atklahja wispašules
pasta peemineti, kura modeli isgatawojis frantschu teh-
neeks Renē de Sen Markō. Mahtonos, kuri šlhd par
augstu klinti, lidinas semes humba, ap kuru šakehrušchās
dejo peejas jaunawas ka peežu pašules datu personiškā-
zijas. Lejā pee klintš Berna jaunawas weidā, kuras
wairgā redšams Bernas šhmogs. Šchis leeliskais pee-
mineklis ismaksajis 150,000 marku (ap 65,000 rbl.). —
Austrijas pašawneeka Kwawika isgudrotam gaisa brauzamam
elektriškam aparatam parego leelu nahlotni. Šchabdu
elektrišku šatiksni pa gaisu eerihššot jau nahšošchā
pawafari šarp Wini un Budapešti. — Šafneegtais see-
meta pols, ka Dr. Kuka fotografijā redšams, weenmugis,
kur naw neta interesanta, leeliska.

Cirgus šinas.

Rigā, 29. septembri 1909. g.

Pašules labības rašča, ka jan ašrahdijām, pehz jaunakām šinam
naw tik leela, ka šagaidija. Šešššreewijā šeamaji šauša rudena dehl
neween gaušči šlitti eesehlušchi, bet daudš weetas nemas neefot šadib-
guschi. Nahšošchā gadā pehz dašchām šinam tapehz pat efot šagaidama
nerašča. Uš labības, ihpashči rudju ženam, tas šadomā, daris eespaidu.
Rudju zenas wehšat, kad mitešees pahrata rudju peepšuschana tirgū,
kas rudeni pa šaitam noteek, buhs šingratas. Drošchi teikt nu ta,
finans, newar, zeribas, ka rudju zenas turešees, tomehr ir dibinatas.
Labības zenas Rigā šchimbrišcham šchahdas:

Rudši. Tendenze rahma. Uš 120 mahrzimu pamata	92—95 kap. pudā.
Kweeschī. Tendenze šingra. Uš 130 mahrzimu pamata	117—119 " "
Weeschī. Tendenze rahma. Uš 100 mahrzimu pamata	76—80 " "
Aufas. Tendenze rahma	69—73 " "
Linschklas. Tendenze šingra	163—166 " "
Rauschi. Linschflu	106—110 " "

Walejas wehštules.

- St. — R.** Renē Basena romana tulšoshanas leetā lihššam pee-
nahkt redatžijā.
B. h. — R. Šinatisko manuštriptu peenahzejam išneedsām atpafā,
beletrišisko wehl paturejam.

Redaktors: Dr. philos. P. Šalits.

Špashneeks un isdewejs: Dr. phil. Arnolds Plates.

**Wispahrigs
wahjums.**

Išjis walšpadoņņeefs Dr. med. M. N. Popovs Sw. Peterburgā:
„Dr. Hommel'a Hematogens dewa man diwos nerwu wahjuma,
apetites truškumu un wispahriga wahjuma gadījumos iškafā laika
apbriņojamus panahkumus. Es grību fewischi ušwehrt, ka abos
gadījumos eepreefch diwus mehnefchus zauri wisdašhadatos liħdseklus
biju bef panahkumeem išteetojīs.“

Dr. Hommel'a Hematogens ir no wairaf tā 5000 eefch- un aħsemju profesoreem un aħsteem par
wislabato atīhīs, dabujams wišās apteetās un apteefu pretfchu pahredotawās.
Peeprafof fewischi jaušwēr: **Dr. Hommel'a** Hematogenu un palafbarinajumi jaatraida.

Kopsch 1864. g. pastahwofchā
**Rigas gumijas fabrika
J. W. Mündel,**

==== peedahwā wairumā un mašās dakās ====

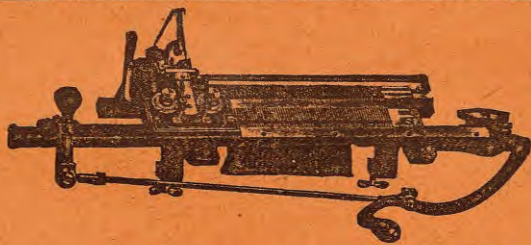
Prima

gumijas galofchas
wislehtaki

leelā iħwehlē.

Fabrikas noliktawa: Kungu un Petera basnijas eelu sūhri.

==== Telefons 494. ====

**Kronberga
'Baltica'**
ir labafā
familijas

adama mašchina,

weentgā mašchina, tura ņawas weentahrišchās konstrukcijas, weeglās
apeefchanās un weeglas eemahziščanās deht ir katram eeweħlama.
Uš mašchinas war 150 dafchadus preefchmetus un 185 musturus iħadi.
Pamahzība par briħwu. Par mašchinas labumu un iħurību teel galwots.

Dabujamas weentigi pee

J. Kronberg, Rigā,

adamo un ņchujmašchinu weikalā, Kungu eelā Nr. 28.

Baltijas audeklu manufaktūr-fabeedriba,

Rigā. (fabrika Kengeragā). Rigā.

Par fabrikas ņenam pahredod paschū pahredotawā

Kungu eelā Nr. 22

Linu un pakulu dišjas un wišadas audeklu prezes,
kā ar balinatus un nebalinatus deegus un iħnores.

**Kaut
kas
fewischks**

ir tehja firmas Aleksej Sub-
tin peħznaħzēja

A. Kusnezow un Komp.

Swaigs fūhtijums ņmalkatās
familijas tehjas
ar seedeem jaukta 1 rbl. 60 kap.
liħs 3 rbl. mahzina.

P. H. Peters,

agraf Tsin-Lun,
Rigā, Šķuhnu eelā Nr. 4.

Telefons
3064.

Gandriħs par welti!

Pulstiens enkurs (ne ži-
lindros) itai par 2 rbl.

Iħuhtam peħ pastellejuma ņanem-
ņchanās uš peħmafku un bef eemafšas,
elegantus, plahmus, iħturigus kungu
atīħtūs labatās pulstienus iħ melna
angļu teħrauda, ar nekad melnu nepa-
leefofchu baltu rantu. Šafsch gahjeens,
noreguleti uš minuti. Ušweħkami bef
atīħegšas par 36 stundam reisi. Žena
itai uš iħju laiku 2 rbl., 2 gab. 3 rbl.
80 kap. Pee katra pulstiena ir kīħt
peelits galwojums uš 6 gadi. Pafša
iħdewumi teel peefkaititi par weenu liħs
4 pulstieneem 50 kap. Adrese: Варшава,
Торговый Домъ Х. Шмулевичъ,
Новолипки 14 — М. В. Korespondeņze
itai freewu waj wahzu walodās.

Kalku eelā Nr. 18.

**Optika, fotografija un
elektrizitate.**

Plakati

atteezotees uš eesju bilefchu nodofli
teatreem, koncerteem un žiteem iħriħlo-
jumeem peħ Wiħfemes gubernatora
noteikumeem dabujami Ernstā Plates
drukatawā, Rigā, pee Petera ba-
nijas un Šķahnu eelā 13.

**Angļu,
frantschu,
wahzu,
freewu**

un žitas walodās pamatigi, aħtri
un lehti eemahžās

Dr. Kummera

walodu institutā,
Rigā, Teatra bulwari 8, II.
Prospekti par welti.

====
Dšells gultas,
beħruu ratinus,
mašgajemos ņekus,
petrolejes wahritajns,
teħmafchinas,
emalj. wahram-ys trankus,
petrolejes krabiniš,
ņikla un fajansa prezes,
nikela un alfenida prezes,
peedahwā pa lehtafam ņenam

J. E. Mufchke

lampu fabrikas noliktawa
Terbatas eelā Nr. 18.

Metala kapu kroni
leelā iħwehlē lehti.

No 4711
**Parfims
Cordiale**
jauns leelifšs
Modes parfims
neħalīħdņinamā ņmaršchās
piħnībā un ņitprumā.
Ferd. Mühlens
Kelnē pee Reines un Rigā.
Šķuhnu eelā 15.
Wišur dabujams.

Latweefchu Laukfaimneeku Ekonomiskā Sabeedriba

Rigā, leelā Behtim eelā Nr. 29

un

==== fawās nodalās: ====

Musfne	Selgamā]	Čagare	Wentspilt
Muzē	Leepajā	Smiltene	Wainodē
Bauskā	Laudones-Obseenā	Subatē	u. t. t.
Dobelē	Refeknē	Talkos	
Selabmeestā	Saldū	Walkā	

peedahwā wifadas laukfaimneezibas mašinas un rihtus, fehklas, mahkfligu mehflus un zitus semkopibas peederumus.

Par beedreem Sabeedribā war eestahtees abeja dšimuma laukfaimneeki, kā ari beedribas, eemakfajot wismaj 10 rbl. dalibas un 1 rbl. eestahtšanās naudas.

Sabeedribas laikraštis „Semkopis“ isnahk reisi nedekā un maškā ar peefuhtišānu beedreem 1 rbl., nebeedreem 280 kap. gabā.

!! Čuhkstoščām pateizibu !!

muhfu firma fanehmufe par pulkstieni „Mory“, fšaišti grawets atklabts is amerikānu selta „Enkurs“ (ne žilindra), nowiltts un noregulets us minuti, „remontoir“ konstrukcijas, uswekams bes ašlehgās par 36 stundam reisi. — Bena titai us ihfu laiku 12 rbl. weatā — 3 rbl, 2 gabali 5 rbl. 50 kap. Tahes pat damu pulkstens 4 rbl. Tahdi pat fgti ar 3 mašweem wahzineem is franšču selta „Doubleor“ pastifamās marlas „Rugby Watch“ apbalwoti dautsam godalgam, 25 rbl. weatā titai 6 rbl., 2 gabali 11 rbl. 40 kap., damu pulkstens 7 rbl. Šfubtam pehž pastellejuma fanemščanas pat bes eemakfas. Katram pulstienim eet libš rakstifs galwojums us 6 gadeem. — Katram pulstienam premijas weidā peeleeam lehditi ar judraba 84% breloku (seltitu) un šanta mašinu, pulkstena ašfargasčanai no bojasčanās.

Bee si hme! Wehlebamees god. publiku eepasibstinat ar pulksteneem „Mory“ un „Rugby Watch“ muhfu firma nodomajufe telofšos 3 mehnešos peelikt par brihwu tataru pastellejumam no 6 pulksteneem, mašiwu 56% selta grebšenu (lungu waj damu) ar ałmeni. Šfubtam us pehžmašku. Paska iđe- mumeem peełlaita no 1 libš 4 pulksteneem 50 kap., us Sibiriju 75 kap. Us Sibiriju bes eemakfas neisubtam. Adrefet: T-wo „Аполло“, Варшава 9, l-oe почтовое отдѣление.

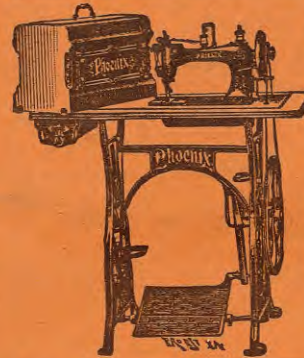
Korespondenze tifti kreemu waj mahžu walodās.

Čaupat gruhiti pelnitu naudu!

Wehlebamees dot eeppehju katram eegabdat par masu naudu wehrt. leetas, peedahwajam 20 wehrtigus derigus atfewiščtus preekščmetus, kuri pahroščanā maškā 8 r. 50 k. titai par 4 rbl. 75 kap.

Rifts islehgts, tadeht ka nemam ja nepatihl atpalat. 1) Škaišts lungu atkl. kabatas pulkstens is ihsta łobinata melna tehrauda, ar štipru, šlatu un us minuti noreg. gabjeenu enfurs (ne žilindrs) us atmineem, ar ašfargu eerihłojumu pret atšperes lubščānu un putešku ašfarg. glašt, waj ari damu pulst. „žilindri“. 2) Eleganta lehte, gara jeb ihša. 3) Kinematografs — breloks ar 2 interefanteem štateem. 4) Samta pulkstena maškafč. 5) Pulst. ašfargš pret šagteem. 6) Anglu tehrauda spalwas nafš ar 2 ašmineem. 7) Ahrsemju teatra binollis ar 2 labam glaštem, kas weens pats maškā 1 rbl. 75 kap. 8) Interefants, jauns! Biofłops- panorama ar 2 štipri paleel. glaštem un eerihłots preekšč kartem. 9—14) 6 interefantas kartes biofłopam. 15) Jauns! Šturigus mats, wispahr eezeenits is ahrf. ahdas, wairakām nodalam, ar mahkfl. šlehdjamo un fewišču nodatu štempelet. 16) Kauščanka štempelet ar pastel. wahru, tehwa wahru un familiju. 17) Šlatons kraščas štempelet. 18) Amerik. patent. droščos bahršdas dših- ščanas aparats, ar kuru loti ehrti pat tumšā war few bahšbu dšihl. 19) Nifeta trauzišč un 20) Nifeta pinselite. Wifa šči garnitura 8 rbl 50 kap. titai par 4 rbl. 75 kap. Slehgiti pulst. „Žilindrs“ ar 19 peedewam 5 rbl. 75 kap. Pulstien. eet libš galwojums us 6 gadeem un isuhla us pehžmašku un bes eemakfas pehž pastellejuma fanemščanas. Subtiščana us Čir. Kreewiju 55 kap., us Sibiriju 90 kap. Pastellejumus lubžu adr.: вь Базаръ Новорекъ — Варшава, Грибная пл. № 6—130. Koresp. kreemu waj mahžu walodās.

Phoenix ahrščujmaščina!

Labakā ščujmaščina gimenei, ruhpneczibai un indusrijiat, jo rotoščočais mehānifms maščinai fneehf eeweħrojamas preekščrojibas.

Phoenix ščuj, isščuj un štepe wisahtrakt.

Phoenix eet wisweeglai.

Phoenix nepašhst gandriš biltščanu.

Phoenix ir weentahrešči riħrojama.

Štahwam ir dubult bumbinu leħgeri. Kawejošči trauzejumi waj dahrgas reparaturas pee Phoenix maščin. pilnigi islehgšas.

Weenigā pahroščana

W. Ruth, Rigā,
Rungu eelā Nr. 25.

Behz modes, praktifki, fšaišti

un noreguleti ir titai muhfu patentete pulksteni „Dekadans“. Pulkstena korpus ir wisłabnatais is meza fudraba metala ar šlanzeteem dašč. šihmejumeem (šlat. šihmejumu), gabjeens us atmineem, uswekams bes ašlelgas par 40 stund. reisi. Nekat nesaude šawu pirmo isřlatu 12 rbl. weatā titai par 3 rbl. 50 k., bet 2 gab. 6 r. 50 k. Tahdi pat dahmu 4 r. 50 k.

Muhfu padoms:

israšteet titai pulkstenu „Dekadans“ un šuhš buhfeet mums weenmehr pateizigi. Pulkstenu isuhtu noreguletus us minuti us pehžmašku un bes eemakfas ar galwojumu par pareišu gaitu us 6 gadeem, bet par metala isřuribu us 25 gadeem. Subtiščana libš 4 gab. 40 kap. (us Sibiriju 75 kap.). Keħbes jaunselta, no 75 k. un 1 rbl. 50 k., borti 2 rbl. 50 k. un 3 rbl. 50 kap. Adrefet: И. Штрumpfелдь, Варшава, Св. Креста № 48e, отдѣл. 100. Adrefi lubšam isgreeti un šingri usihmet us łuwerta.

„Waldschlöschena“ Merzens.